

ROMÂNIA EROICĂ

Revistă pentru promovarea românismului

Organul Uniunii Ziariștilor Români din Transilvania

Director: ION COLFESCU-DELATURDA

Redacția și administrația: CLUJ, str. Vasile Goldiș 18/b. - Telefon Nr. 14—89

„Numai aceia vor purta titlul glorios de educatori ai generațiilor de mâine, cari vor fi în acelaș timp eroi spirituali ai neamului în care au văzut lumina zilei.”

(Din „Spirit și Materie” de I. Colfescu-Delaturda)

Conținutul:

„România Eroică”: Pe drumul marilor prefaceri.

Ioan Al. Brândză: În fața realității creștine.

I. Colfescu-Delaturda: Singurul și ultimul mijloc de salvare.

Prof. Dr. G. Făcăoaru: File rupte dintr-o carte.

Victor Hortopan: Murim încet (vers).

Prof. Dr. St. Zankow din Sofia: Catolicitatea Bisericeii. Trad. de Dr. I. Dăianu.

Victor Hortopan: Către Patrie (vers).

Italicus: N'avem nimic de pierdut, ci totul de câștigat.

Iosif Bătiu: Gheorghe Brătianu: O enigmă și un miracol: Poporul Român.

I. C. D.: Un nou piedestal de existență.

Vrancea: Să fim consecvenți!

I. C.-Delaturda: Basarabia și Bucovina.

Flavius: Numai Zeii ne dau Victoria.

Mihail Moldovan: Dela individualism la colectivism.

Leonard Divarius: Închinare Regelui nostru (vers).

Fl. Deheleanu: Roma fascinantă.

Ștefan Peneș: Mișcarea Reunionistă în Transilvania.

I. C. D.: Aspecte perimate.

Cronici: Cărți. — Reviste. — Spiculi din presa de provincie.

Abonament anual 250 lei; instituții și străinătate 500 lei. Abonament de sprijin 2000 lei.

Spicuiiri din presa de provincie

„**Catolicitatea Bisericeii**“. Articolul cu acest titlu, dela p. 42—46 îl datorăm colaboratului nostru, P.-telui protopop Dr. Ilie Dăianu, care l-a tradus din neamțeste, scoțându-l din volumul omagial oferit I. P. Sale Mitropolitului Nicolae Bălan. Acest volum netrimțându-ni-se, nici nouă, nici colaboratorilor noștri, nu l-am putut recenza. Am crezut însă că putem face cunoscut din el articolul cel mai semnificativ al vremilor, pe care redactorii volumului l-au pus la sfârșit fără să-l traducă în românește.

—o—

„**Răsăritul**“ din Constanța din 24 Iunie 1940, ne sosește pentru prima oară la redacție. Din conținutul ce avem înainte, rezultă că și îndeplinește cu prisosință rolul de „Organ Dobrogean Informativ, Politic, Social, Economic, Cultural“. Remarcăm articolul „Sate Dobrogene“ al Dir. publicației, dl Ioan Duployen.

—o—

„**Căminul**“, Revista Creștină pentru Familii, din Galați, cu nr. 6 din Iunie 1940 ne aduce art. Influența Religiei asupra Culturii, al pr. Vasile Popescu, pe care îl remarcăm pentru importanța lui în raport cu preocupările zilei.

—o—

„**Kimondom**“, Magyar Revü, nr. special închinat înzestrării armatei, București, Str. Câmpianu 15. Suntem datorii să punem în evidență această revistă. scrisă în limba concetățenilor noștri maghiari, de un fiu al acestui neam, Ferenczi György, care, cu toată moștenirea de sentimente puțin amicale ale concetățenilor noștri de rasă maghiară, are tăria sufletească de a se încadra curagios în specificul statului român și să susție cu tărie contopirea spirituală integrală între cele două națiuni cari, atâta timp, au stat una în fața alteia cu gânduri de nimicire.

—o—

„**Luceafărul Literar**“. Ne-a sosit cu nr. 12 și 13 din 1 și 15 Iulie 1940. Reproducem din cuvântul pentru „Basarabia“, sub iscălitura dlui Costel Petrescu.

„*Mormintele atâtor naționalști se vor zgudui și vor lăsa să iasă fantomele lor cari vor striga din răsuputeri: Noi nu vrem umbra steagului sovietic, ci a tricolorului românesc, vrem să fim încadrați în România, vrem să dormim somnul veșniciei în liniște.*

Aceste vedenii vor face ca niciodată vreun bun român să nu uite că Basarabia e românească și că cere sacrificii pentru a o elibera.

—o—

„**Porunca Vremii**“, sub titlul „Prefaceri Repezi“ și sub iscălitura Dir. ei, Dl Dr. Ilie Rădulescu, în nr. 1709, din 31 Iulie. 1940 conchide:

„*Nimic nu poate dăuna mai mult decât întârzierea sau măcar ezitarea, în a afirma deschis o anumită hotărâre. Ori cât s'ar părea de grea o prefacere adâncă în interior și ori câte ar fi jertfele personale pe care le-ar reclama, nimic nu trebuie s'o împiedice, atunci când e vorba de a salvagarda interesele Patriei. Și interesele nației cer o încadrare revoluționară pe linia Axei biruitoare.*

—o—

„**Marea Noastră**“, organul Ligii Navale în nr. 6 din Iunie 1949, în editorial se ocupă de: Marina în cei zece ani de Domnie, ai M. S. Regelui Carol al II-lea. Avem articole de: prof. Simion Mehedinți, ing. Al. Lupașcu, comandor Roman August, c. amiral adj. N. Păiș etc.

—o—

„**Decalogul**“, sub iscălitura Dlui Coriolan Gheție și sub titlul „Catedralele nu mor“ în nr. 116 din 15 Iulie 1940, ne spune:

„*Nici Europa pe care am început-o noi în inima noastră, în aerul nostru creștin, nu trebuie părăsită. Aci lângă războiul, sau în războiul, se poate lucra mereu la ea, să nu o soarbă apoi decenii de agonie. Dacă harta Europei nu se vede limpede încă, sufletul ei trebuie lămurit de pe acum. Așa că trebuie toată pasiunea și toată puterea de dramă de a-i hotări sensul. În toată sudoarea sufletului. Sufletul ca o frunte muncită. E imposibil ca îngerii să nu vină să ne șteargă sudoarea de pe suflet.*

—o—

„**Voința Banatului**“, din Timișoara nr. 28, din 7 Iulie 1940, apare în chenar negru. Reproducem concluzia editorialului iscălit de dl. Petru Fetcu, sub titlul „Jalea și Durerea noastră“:

„*Peste impiedimentele de azi și peste greșelile de ieri, să facem o tabula rasa.*

„*Că dacă e să murim, noi știm sângera, fiindcă am fost un popor vrednic de luptă. Și totuși astăzi ne nfrângem mânia, ne potolim veninul revoltei din sânge, și cădem în genunchi în fața Preacuratei și n boaba de lacrimi ce ne pică din ochi, întrezărim imensitatea destinului nostru peste veacuri. Măhnirea noastră ne-o strângem într'o rugăciune, zicând cu Eminescu:*

„Rugămu-ne 'ndurării
Luceafărului mărilor
Din valul ce ne băntuie
Înnălță-ne, ne mântuie,

Asupră-ne coboară!
Privirea-ți adorată,
O Maică Prea curată
Și pururea Fecioară
Marie!“

—o—

„**Scânteia**“, revista gimnaziului Petru Maior ne sosește cu nr. 5—8 Mai—August 1940 scrisă cu aceeași vigoare și același bogat și tineresc material care o caracterizează:

—o—

„**Afirmarea**“ din Satu-Mare, nr. 6—8 Iunie—August 1940, își continuă rodnică activitate la granița de vest.

Cărți de căpătâi

Cărțile directorului nostru:

1. „**Fericire Pământească**“. (București. Tip. Arad, 1902), lucrare de adolescență.

2. „**Viața Morală a Popoarelor și Războiul European**“ — **Cauze și efecte** — lucrare din care se poate vedea rolul capital al spiritualității care ne animează în marile evenimente.

3. „**Război și Civilizație**“, ideologia animatoare care ne-a condus pașii prin marele război.

4. „**Spirit și Materie**“ — „**Eroismul în Viața de Stat**“, care poate fi privită ca biblia timpului prin care trecem.

Cea din urmă se poate procura la redacție, iar celelalte se pot consulta în bibliotecile publice.

ROMÂNIA EROICĂ

REVISTĂ PENTRU PROMOVAREA ROMÂNISMULUI

Organul Uniunii Ziariștilor Români din Transilvania

Director:
Ion Colfescu-Delaturda

APARE LUNAR

Redacția și administrația:
Cluj, str. V. Goldiș 18/b
Telefon 14-89

Pe drumul marilor prefaceri

— O punere la punct —

Să ia fiecare harta Europei în mână; să privească pe hartă situația ce ni s'a creat prin pierderea pământului românesc al Basarabiei și al Bucovinei de Nord și să se gândească la starea de spirit care s'a creat cu această ocazie la guvernării vecini și în masele popoarelor cari ne înconjoară. Nu ne putem opri de a nu constata cu durere bucuria generală ce s'a manifestat în masele slavilor de sud, bulgari și în pătura conducătoare a Ungariei, atunci când trupele sovietice pătrundeau în Bucovina de Nord și în Basarabia noastră.

În ce privește pătura conducătoare a Ungariei, care român nu e pe deplin edificat cu privire la potențialul ei moral și la lipsa de busolă care o caracterizează? Această protipendadă, de esență nobilă, pur medievală, și-a mai dus țara la dezastru, pentru că să n'o mai ducă încă odată. Politica ei revizionistă nici nu o poate duce la alt rezultat, dat fiind că la baza acestei politici, nu stau principiile de dreptate socială, de solidarizare între popoare și de renaștere universală, ci năzuințe perimate de dominație și opri-mare, cari, în momentele prin cari trecem, nu numai că sunt anahronice, dar pâl-muesc în acelaș timp în mod sângeros directivele cari domină evenimentele epo-cale cari se făuresc sub ochii noștri. Gentrii dela Buda-Pesta, căutând să lo-

vească în vecini, își pregătesc cu sânguință propriul lor mormânt. Noi nu suntem nici gentri, nici strigoi medievali. Noi suntem un popor de viitor, adânc înfipt în pământul patriei, ale cărui rădăcini milenare nimeni nu le va putea extirpa. Nu politica cu axa Berlin-Roma, pe care au dus-o gentrii Ungariei în timpul din urmă, va fi decisivă în ce-i privește, ci *mobilele, im-pulsunile, năzuințele, preocupările permanente*, cari i-au animat și i-au împins în tabăra puterilor axei, vor decide de soarta lor. Pe planul, pe care ei se mișcă și continuă a se mișca, nu se pot culege decât dezastre.

Ne punem cu drept cuvânt întrebarea: care este rațiunea pentru care vecinii noștri Jugoslavi și Bulgari, în masele lor adânci, au exultat de bucurie, când un stat vecin lor și cu bune raporturi de vecinătate, a fost crunt lovit, răpindu-i-se două din provinciile sale istorice! Ceice își vor pune această întrebare, vor găsi în acelaș timp și răspunsul, privind cu atenție harta Europei.

Logica elementară ne spune că, în jocul marilor state cari pregătesc astăzi harta lumii, România, Jugoslavia, Bulgaria, Ungaria, și oricare alt stat care nu se poate impune prin el însuș, nu pot avea inițiativa de acțiune unele față de altele, fără a fi în funcțiune de forțele marilor state cari domină evenimentele. Aceste mișcări spontane trebuie să ne dea de

gândit, pentrucă ele sunt singurele cari decid de directivele pe cari le pot avea statele respective în momentele de mari prefaceri istorice.

Sunt forțe ancestrale, sunt instincte atavice, există un subconștient care se transmite prin generații, și care, în marile momente, ese la suprafață cu o putere elementară, și determină linia de conduită a popoarelor, pe deasupra și înafara sferelor de influență ale conducătorilor cari întâmplător lucrează la suprafață, sdrobind orice rezistență ce le-ar putea sta în cale din aceste sfere.

Orice alianță este factice și orice iluzie este deșartă, dacă nu se ține seama de acest fond spiritual subconștient care constituie însăși rațiunea de existență a fiecărui popor. Marile transformări ce se pun la cale, spre a fi pe linia justiției imanente, nu se poate să nu ție seama de specificul și năzuințele păstrate în adâncul subconștientului fiecărui popor cari sunt singurele adânc semnificative.

Bucuriile spontane sunt adânc grăitoare. Ele sunt de natură de a înarma pe marii făuritori, pentru a fi la adăpost de surpriză. Isbucnirea la suprafață a fondului ancestral trebuie să ne facă atenți asupra forțelor divergente cari intră în funcție în momentele de mari prefaceri. *Și trebuie mai ales să ne fixăm asupra faptului că aceste năzuinți ancestrale converg în totdeauna spre centrele lor de origină.*

Barbaria nu a dispărut din Europa: Ea pândește din umbră, îmbrăcată în haine variate, sub aspectele cele mai înșelătoare.

Astfel se explică starea spontană de spirit, cu specificul respectiv, a gentrilor de la Buda-Pesta și a statelor mici din sud-estul Europei, în momentul când Basarabia și Bucovina erau ocupate de armatele roșii împotriva voinții neamului românesc și rănindu-ne adânc trupul și sufletul. *Sunt imponderabile cari cântăresc mai mult decât orice legături de suprafață, orice alianță, orice tratat, imponderabile cari nu pot fi date uitării și cari vorbesc dela sine, fără putință de replică.*

Bucuriile spontane cari au zguduit pe cei ce ne înconjoară au fost revelatoare cu privire la rostul istoric pe care poporul nostru îl are în acest colț de lume, și pune în evidență geniul politic care a condus cu 2000 de ani în urmă, pe Împăratul Traian la ocuparea Daciei. S'a dovedit cu această ocazie că este o necesitate vitală pentru marile popoare de la apus, pentru germanism cași pentru latinism, ca noi să fim menținuți și întăriți aici, pentru a forma un bastion inexpugnabil în contra barbariei de la nord, cași în contra puterilor destructive pe cari neagra noapte a evului mediu le-a adus și le-a înfipt în solul de străveche civilizație și cultură, frământat în sângele și geniul strămoșilor noștri, și a căror continuare, cu specificul lor ancestral, pe solurile invadate, constituie un pericol de moarte pentru noi și pentru marile popoare din apus, nu atât prin prezența lor actuală, cât mai ales, prin potențialul destructiv pe cari îl prezintă.

Am sângerat adânc în ultimile zile. Această sângere are o adâncă semnificație, nu numai pentru noi, dar și pentru desvoltarea viitoare a Europei, și pentru viitorul popoarelor cari ne înconjoară.

Nu ne aparține nouă să spunem dacă aceste popoare văd clar în evenimente, dacă bucuria lor se justifică, din punctul de vedere al năzuințelor lor atavice. Dar se impune ca, în aceste momente epocale, când forțele ancestrale ale popoarelor isbucnesc cu puteri elementare, și-și creează făgașe proprii, pe deasupra și înafară de directivele aparente ale conducătorilor respectivi, să ne punem întrebarea, dacă făuritorii marilor evenimente prin cari trecem, țin seama de natura și semnificația acestor isbucniri elementare, în raport cu țelurile pe cari le urmăresc, adecă cu o Europă pacificată, liberată de cătușele trecutului, spiritualizată, dinamizată și îndrumată, cu puteri noi și proaspete, pe linia ei de desvoltare istorică, în calitate de deținătoare a culturai și civilizației universale.

„ROMÂNIA EROICĂ”

In fața realităților crude

de IOAN AL. BRAN-LEMENY

„Astăzi cer țării o reînoire a sufletelor, o reexaminare a conștiințelor” (din disc. M. S. Regelui dela 22 Iunie a. c., rostit la Radio).

Sufletul neamului e în doliu. A trebuit să consimțim cu inima îndurerată la amputarea țării, pentru ca să putem face față împrejurărilor grele de azi și de mâine.

Cuvine-se să privim cu bărbăție realitățile în față. Tăria omului se cunoaște la răstrij și necazuri, iar caracterul se călește prin loviturile sortii. Întăia noastră datorie este să ne recunoaștem greșelile. Asemeni bătrânului mareșal Petain, încărcat de glorie, care în fața aeropagului mondial a mărturisit rătăcirile Franței, să facem și noi mea culpa. Nu este acum timpul recriminărilor, dar necesar este să recunoaștem că am greșit. Vechia înțelepciune latină este valabilă pentru toate timpurile și pentru toate împrejurările: *errare humanum est, sed perseverare diabolicum*. Niciun progres nu s'a făcut vreodată fără recunoașterea erorilor. Dar această recunoaștere este în același timp și o înaltă virtute.

În politica externă, greșala noastră fundamentală este, că nu am înțeles, la timp, noul suflu de viață, generator și regenerator, al doctrinelor naționaliste autoritare, totalitare și sociale, adică a fascismului italian și a național-socialismului german și nu am corespuns din vreme nevoii de a ne situa politicește în cadrul corespunzător acestor ideologii.

În al doilea rând, și mai ales, nu am îndeplinit ceea ce ni s'a cerut, recent, și dela înălțimea Tronului: „Astăzi cer țării o reînoire a sufletelor, reexaminarea conștiințelor”. Iată un postulat a cărui îndeplinire ne-ar fi putut salva dela multe surprize, neplăceri și dezastre.

Problema aceasta este prea importantă pentru a putea trece ușor peste ea. Îmi permit a o elucida prin câteva pasagii din articolul meu „Chemările conștiinței morale”, apărut în „Porunca Vremii”, la 16. VI. 1938, scriam: „Neamul și țara noastră se află, țără îndoială, într-o fază de frământare spre o nouă formă de viață.

„Dar pronia divină, mai ales în astfel de momente de grea cumpănă și de adânci răscoliri, îi stă omului totdeauna într'ajutor. Ea ne-a pus la îndemână, în afară de liberul arbi-

tru, factor de esență intelectual-etică, ceva cu mult mai puternic, cu mult mai sigur, cu mult mai covârșitor și mai sacru, anume, conștiința noastră morală, sau mai precis: vocea conștiinței noastre.

„Comportarea în viață, succesele sau insuccesele noastre, și mai ales valoarea noastră morală este în primul rând în funcțiune de celebrul dicton ce era scris pe frontispiciul din Delphi: „**Cunoaște-te pe tine însuți!**”, pe care Socrate l-a așezat în centrul filosofiei sale”.

„Imperativul conștiinței morale se adresează fiecărui individ în orice împrejurare. Cu cât însă omul are mai multă răspundere, cu atât i se impune mai mult consultarea conștiinței și urmarea ei în mod mai categoric. Omul cu răspundere pentru alții, (pater familias, dascăl, bărbat de stat. conducător de popoare, etc.) ține în mână sa frânele unui destin colectiv. Toate cataclisme, nenorociri, conflictele și frământările pământești se datoresc, în ultima analiză, faptului că omul nu și-a consultat și nu a avut forța morală de a urma cărarea conștiinței sale.

„Fără cunoștință, adică fără ca vocea conștiinței să fie determinantă în acțiunile noastre, nu există progres, nu există renaștere. Disprețuirea conștiinței, chiar în mod inconștient, lucru de neiertat la oameni cu răspundere, produce efecte fatale și dezastruoase.

„Toți românii, toți cetățenii acestei țări, trebuie să și dea seamă, că cel mai mare bun ce-l avem, singurul care garantează adevărata propășire a țării, a neamului, a statului, așa precum îl avem, sau precum am dori să fie, este acea voce divină sălășluită adânc în conștiința noastră, pe care trebuie s'o răscolim, să o ascultăm cu sfîntenie și să o urmăm spre binele și mântuirea noastră personală și națională, sau, în caz contrar, spre osânda noastră și a întregii națiuni”.

La 10 Iunie a. c. am scris într'un articol nepublicat încă „Italia pe calea destinului” următoarele: „Mai întâi să facem toate sforțările ca unitatea noastră să fie reală, integrală și autentic sufletească”.

În al doilea rând, printr'o destoinică și sinceră adaptare la principiile, pe cale de cristalizare, care mâine vor hotări cumpăna politică, să căutăm punctele de sprijin și de măn-

care pentru salvagardarea intereselor noastre naționale, ca evenimentele să nu ne surprindă nepregătiți, desorientați.

Iar în al treilea rând, să știm să eliminăm din factorii pretențioși, elementele utopice externe, impunând în locul lor virtualitățile și realitățile forțelor genuine și germinatoare de progres ale sufletului nației noastre.

Să ne consolăm cu faptul, că timpul utopiilor, al rățoelilor și al clișeele demodate a trecut.

România nu este un stat mic, ci unul mijlociu, în concertul popoarelor europene. Va

trebui să se țină seamă de noi, dacă vom ști să ne impunem cu înțelepciune și cu sinceritate.

Italia, braț la braț cu Germania, își croește istoria Destinului lor de mâine, care va avea repercusiuni europene și chiar mondiale.

Să fim treji, români și creștini adânc conștienți!

Și acum: să ne reexaminăm conștiințele.

Să revenim la realitate și la noi înși-ne, la sufletul bogat și neprăhănit al nației noastre; aceasta ne va fi salvarea și forța.

Ultimele evenimente din țara noastră ne dovedesc câtă dreptate am avut!

Singurul și ultimul mijloc de salvare

— Necesitatea unei redresări totale —

de I. COLFESCU-DELATURDA

Un regim se sanctifică sau se condamnă, după cum știe să selecționeze valorile. Celce știe să citească în evenimente nu se înșală. Ori cum ai denumi o mișcare socială, nu după numele ce poartă o vei putea caracteriza, ci după oamenii cari o servesc. Orice mișcare, orice regim, își găsesc germeii victoriei sau ai dezastrului în propria lor ființă. Nenorocirea este însă că oamenii se iau după aparențe. Nu pătrund în spiritualitatea evenimentelor și în consecință nu le pricep fondul și semnificația. Insuficiența conducătorilor a dus adesea statele la dezastru. Pentru popoarele tinere și viguroase, isăși dezastrele sunt regeneratoare. Trebuie să știm să citim în legea firii și să chemăm la conducerea neamului elementele cari pot pătrunde această lege, capabile să i se supui și să i se conformeze. O mare nenorocire ne-a lovit, o nenorocire care face să sângereze inima oricărui român. Să trecem peste durerea zilei, peste ceea ce ne poate pândi din umbră și peste toate insuficiențele cari ne-au adus aceasta durere. Momentul suprem de astăzi impune o reinarmare totală a națiunii, pentru a putea face față marilor încercări ce o așteaptă.

Întâi trebuie să știm că nicio durere nu este prea mare, pentru ca să nu iasă din ea, la timpul său, o bucurie. În 1915, pe când se declanșau marile ofensive germane, și înainte de a intra noi în marele război, am scris, în articole de presă și în

„Viața Morală a Popoarelor“, că e o imposibilitate morală ca Germania să iasă victorioasă. Am spus hotărât că, *in hoc signo vinces*¹ este cu puterile Antantei. Nu se putea altfel. Era necesitatea timpului. Germania a declanșat războiul, pentru ca ea, și lumea, să se poată regenera; ori, pentru ca să se ajungă la acest rezultat, era o necesitate fatală ca Germania să piardă războiul. De aici au eșit energiile cari au dus puterile Antantei la triumf.

Evoluția e însăș viața

Dar conducătorii popoarelor victorioase nu au înțeles semnificația evenimentelor. Ei au căutat să se fixeze într-o stare de lucruri care, prin natura ei, nu putea să dureze. Orice naștere aduce cu sine o viață nouă. Evoluția este însăș viața. Anchilozarea este moartea. Revizuirea oricărei stări de lucruri este în ordinea immanentă a firei. Orice rezultat este numai un punct de plecare. Omenirea merge înainte. Nu există obstacol care să o poată opri în mersul ei triumfal. Trebuie să dai dovadă de o totală orbire și incapacitate, pentru ca să crezi, că o stare de lucruri dela un moment dat se poate perpetua la infinit. Totul evoluează. Totul se schimbă. În ordine materială nu există decât schimbarea.

¹ în acest semn vei învinge

Orice dezastru emană dela noi

Pentru ca să ne dăm seama de necesitatea schimbării și de imanența principiului, că fiecare purtăm în noi dezastrul sau victoria, să ne referim la unele stări de lucruri arhicunoscute dela noi și să le scrutăm urmările. În 1922, scriam în „Răsboi și Civilizație” :

„Partidele vechi erau bune pentru a turbura atmosfera unui stat mic, dar nu pot da conducătorii României întregite. Nu se mai poate admite astăzi ca din asemenea spelunci să se mai recruteze înalții demnitari ai statului”. Vorbind despre cei ce trăesc în individualism și despre cei ce se ridică în sfera totalitarismului, scriam la pag. 185 : *„Pe când pentru cei dintâi universul este interesul lor trecător, pentru cei din urmă, universul este binele public, de unde totul pleacă și totul se întoarce”*. Și câteva rânduri mai la vale, puneam concluzia, pe care din nenorocire nu am ajuns să o pricepem nici până azi : *„Între aceste două lumi, este o prăpastie de netrecut, una exclude pe cealaltă”*.

Cu privire la evrei scriam : *„Tot ce au evreii astăzi, nu este dela Dumnezeu ci dela Diavolul. Toate averile acumulate de ei sunt prin jaf și corupție”* (p. 56). Și pe pagina următoare citim pasagiul :

„Pe evreu îl vei vedea vârat în toate cloacele, și nu se poate murdărie, întreprindere necinstită, exploatare sau corupție care să nu-și aibă agentul său evreu, chiar dacă ar fi amestecați și străini de nația lor . . .” Nu există rău pe care individul evreu să nu-l descopere, să nu-l desvolte și să nu-l ducă la maximul de virulență”.

Dupăce am analizat pe larg imensitatea sacrificiilor celor ce au mușcat țărâna pe câmpurile de război, pentru ca să ne dea o lume nouă și am scos în evidență parazitismul care s'a dezvoltat peste cadavrele lor, imensele huzureli și averi ale celor ce nu au făcut decât să beneficieze, scriam, la p. 167 :

„Adevărul cel mare este acesta : ce drept au oamenii imorali, lepădăturile societății, să conducă societatea în virtutea infirmităților lor însăși, să acapareze averi enorme, să infesteze societatea cu progenitura lor, instalată la înălțimea averilor acumulate, de unde să stropească cu noroi pe cei normali și drepti, pe cei ce nu s'au lăsat atinși de duhul corupțiunii !” Și exclamam : *„Ce se poate culege depe urma unei astfel de conduceri, unde merg societățile omenești, ce dezastru să prepară !”* Și conchideam : **„Este evident că față de această imensă răsturnare de valori, tot ce are omenirea nobil trebuie să se mobilizeze, să lupte și să moară pentru restabilirea valorilor”**.

Rândurile de mai sus au fost tipărite la 1922.

Ele au fost scrise însă cu câțiva ani în urmă, pe când nu eșiseră încă la iveală Fascismul și Hitlerismul. Să punem rândurile de mai sus pe plan național, cași pe plan internațional.

Cum puteam să trăim și să ne perpetuăm cu asemenea microbi în sânge ! Se impuneau alternative : *sau purificarea sau moartea*. Și purificarea nu a întârziat să-și facă apariția la unele popoare, pe când altele, dominate de o conducere oarbă, total lipsită de busolă, au continuat să inoate în păcatele trecutului și să se constituie în apărători ai unor stări de lucruri cari purtau germenul dezastrului în ele însele.

O frenezie de sinucidere

Nu s'a priceput marea renaștere italiene, nu s'a înțeles formidabila redresare germanică Cioclii trecutului nu și-au dat seama că se găsesc în fața unei lumi noi care se naște, față de care orice rezistență nu poate duce decât la rezultate contrare. Ce întuneric a trebuit să ne înconjoare pe noi înșine, pentru ca, nu numai să nu ne încadrăm în noua lume care se năștea triumfătoare, dar să ne înarmăm cu toate armele crimei spre a-i sta în cale !

La 1935, în „**Spirit și Materie**”, carte scrisă cu răgaz, timp de zece ani, spuneam chiar în prefață : *„Lumea veche, de care suntem legați prin carne și sânge, este pe cale de dispariție. O lume nouă mi-jește la orizont . . . Individualismul francez — egal cu ceea ce se înțelege în general sub cuvântul „democrație” — ai cărui fii suntem . . . și-a îndeplinit menirea . . . Un singur lucru apare însă depe acum la orizont : **va veni era eroismului**”*.

La p. 19, sub titlul „**Erarhia Valorilor**” din aceeași lucrare citim :

„Viața României de după război, e o adevărată tragedie. În împrejurările noi, la un corp nou, pe cale de concretizare, se poartă o haină veche, murdară și zdrențuită. Și toate energiile națiunii, liberate prin efectele războiului, energii, cari sunt însăși rațiunea de a fi a statului celut nou, sunt alungate, secătuite, martirizate, pentru a se reface sau păstra, ceea ce războiul a condamnat în principiu, ceea ce ne-a dus la război, ceea ce a provocat distrugerea statelor de agresiune, ceea ce subminează și distruge orice stat refractar ideilor de progres ale timpului”.

La p. 27 constatam : *„Acțiunea nefastă, demoralizatoare, venită dela centru și de pretutindeni, învăluitoare, irezistibilă, ne domină în așa măsură, încât nu mai e cu putință să deosebești ideea, aspirațiunea nobilă, de interesul meschin și josnic”*. Și câteva rânduri mai la vale, reflectând asupra acestei stări de lucruri și asupra pasivității opiniei publice, față de

această frenezie de sinucidere, îmi rezumam gândurile și durerile în următoarele câteva rânduri:

„Când gigantice schimbări se fac în lume, când popoarele se pregătesc a-și juca rolul lor în lumea cea nouă pe cale de întruchipare, noi, nu numai că stăm cu mâinile în sân, ci ne lăsăm anchilozați în stărpiciune“.

Ne-am răsculat contra destinului

Dar purtătorii de cuvânt ai acestei criminale frenezii de sinucidere, erau oameni grăbiți, nu aveau timp să-și plece urechea la asemenea expuneri și nici nu erau de talie de a le putea înțelege. Totuș mișcarea de regenerare a pătruns pe nesimțite, ca apa prin nisip, și a pus stăpânire pe sufletul țării. Ca și la 1916, poporul a simțit pulsul vremii. Ceeace noi numim instinctul popular, și-a produs efectul. Aprigi purtători de cuvânt s'au ivit la suprafață și, cu toate rezistențele venite de sus și de pretutindeni, țara era coaptă pentru a adopta noua directivă de stat, care să o așeze în ritmul renașterii universale.

Dar nu, aceasta nu trebuia să se întâmple. Parazitismul lumii vechi în care ne retransasem era în mare primejdie. Nu ne rămânea alt mijloc decât să facem ca *Julian Apostatul* cu Creștinismul: *confiscăm dela mișcare ce ne convine și îmbrăcăm pe paraziți în armure de eroi, de șampioni ai lumii care se naște*. Era o ultimă și disperată încercare de salvare.

Să nu fim prea aspri cu purtătorii de cuvânt dela noi și de aiurea ai acestei camuflări. O lume nu moare fără rezistență. Actualul război a eșit din aceeaș stare de spirit.

Perspective mărețe

Ce perspective mărețe am fi putut avea înaintea noastră!

În 1939 în „La Răscruci de Drumuri“, scriam:

„Traian ne-a pus aici să formăm un bastion, o fortăreață invincibilă, în contra puterilor anarhice, destructive, cari amenință cultura și civilizația Europei. Rolul nostru acum începe, acum când am pus stăpânire pe parte din teritoriul nostru etnic, pe bastionul neamului. Din acest bastion vom putea porni la cuceriri glorioase, cuceriri la cari ne dă dreptul puterea noastră de afirmațiune în ordine spirituală, calitățile genune de progres și de cultură, pe cari le purtăm în sânge, scânteia divină pe care Roma eternă a semănat o prin noi în aceste părți“.

Clarviziunea noastră, alături de clarviziunea tuturor bunilor fii ai Patriei, nu se oprește aici. În aceeaș carte, la p. 145, scriam:

„În viața popoarelor, cașt în existența efemeră a individului, tot ce se realizează în fapt, există mai întâi în ordine spirituală. Este o axiomă pentru orice om, care e în stare să citească și să trăiască în spiritualitatea creatoare, că nu există putere care să stea în fața giganticei puteri dinamice pe care o poartă cu el acela care este animat de spiritualitatea creatoare a timpului în care trăiește. La 1914 Germania, înarmată până în dinți, a pornit un război, care, de mai înainte, era pierdut în principiu. Și nu se putea altfel, pentru că lupta în contra spiritualității creatoare a celui timp.“

„Odată cu renașterea ei, sub forma nouă, ea a pornit un nou război. Însă înaintea Germaniei de astăzi, spre deosebire de Germania de ieri, nu există obstacol care să-i poată sta în cale. Dezastrul Germaniei dela 1918, a fost victoria ei dela 1935. Fără acel dezastru nu ar fi fost posibilă crearea puterii formidabile de care dispune Reichul astăzi și de care va dispune cu atât mai mult mâine“.

Cu privire la Italia scriam: *„Italia trăiește senin spiritualitatea creatoare pură, în virtutea căreia se îndrumează în mod irezistibil spre redobândirea sceptrului, care să-i asigure dominațiunea lumii, sceptru pe care, sub forme diferite, l-a avut Roma eternă în trecut“.*

Sceptrul lumii se deplasează

Toate acestea le-am scris înainte de declanșarea actualului război. Era suficient să citești în spiritualitatea evenimentelor în curs, pentru că să-ți dai seama de rezultatele oricărui conflict între lumea care se duce și lumea care se naște. Tot acolo scriam la p. 146: *„Trăim timpuri istorice. Ne găsim în fața unor formidabile transferări de puteri. Sceptrul lumii se deplasează. Elementele optime din sânul popoarelor es la suprafață. În viața internațională nu se poate să nu vedem apariția aceluiaș fenomen. Elementele optime internaționale, popoarele spiritualizate singure, vor avea de aci înainte cuvântul. La popoarele liberate din mercantilism, se dau la fund lușii și se ridică la suprafață eroii. La aceste popoare se trăiește din plin principiul: să cauți moartea pentru ca să găsești viața. Cel ce nu înfruntă moartea cu nepăsare, cu eroism, acela nu are ce căuta în concertul popoarelor, destinate a stăpâni globul“.*

Întâi, purificare prin spiritualizare

La 24 Ianuarie 1936, într-o conferință ținută în sala teatrului din Satu-Mare, în cadrele „Ligii Anti-revizioniste“, am arătat cât de greșită este tema pe care ne puneam. Popoarele trebuie să privească cu

îndrăzneală viitorul. Orice drept e perimat în lumea spirituală. Un singur drept rămâne ferm, irezistibil, etern: **dreptul de afirmare spirituală.**

A înființa, în diferite părți ale globului, cloace, pe cari să le numești guverne. și cari, sub diferite înfățișări: „democrație“, „naționalism“, „drepturi istorice“, etc. să deție teritorii și populațiuni, pe cari să le scoată din comerțul universal, este o imposibilitate. În lumea nouă care se naște există o solidaritate internă și externă, națională și internațională. Popoarele parazite sunt menite să piară. Numai cele eroice au dreptul la viață.

Aceasta era tema pe care o susțineam atunci. Publicul românesc dela Satu-Mare a primit o cu entuziasm. Dar cine te putea crede, cine te putea auzi din sferele conducătoare! Era o orbire totală; o noapte adâncă. Besna era atât de mare, încât un singur pas nu se putea face de insuficiența celor imbrobodiți, mari sau mici.

Să se sfârșească cu surogatele!

Să ne întoarcem acum la viața noastră internă. O singură realitate vie emana din sferele conducătoare și infesta întreaga țară! Iudaismul franco-englez, care ne strângea în clește, până la sugrumare. La p. 53 din cartea de mai sus, scriam: „*E în adevăr revoltător să constați neputincios, că înaintea evreului se deschid toate ușile; că oameni cu înalte situații sociale desarmează în fața lor, se leagă la ochi, le stau la dispoziție, și, pentru interese meschine, pentru câte un blid de linte, le devin instrumente oarbe pentru cele mai infame întreprinderi...*“ „*Și când ne gândim că toate acestea se petrec în numele libertății și ale umanitarismului, în mod perfid interpretate, pentru a pune parazitismul iudaic la adăpost de orice pericol și pe goimii indobitociți, instrumente docile la picioarele lor*“.

La p. 239, sub titlul „*Rațiunea de existență a statului și Poporului Român*“ — **Individualismul francez perimat**, — scriam:

„*O putere politică de eliminare trebuie pornită cu neîndurare și imediat. Averile ce și-au acumulat evreii trebuiesc confiscate ca bunuri naționale furate, contactul cu ei trebuie să fie declarat drept un delict și căsătoriile și relațiile sexuale cu această rasă, trebuiesc prohibite prin aspre sancțiuni penale. Însănătoșirea rasei noastre și marile noastre destine cer o izolare completă și imediată de fiii lui Izrail*“.

Pe plan internațional înlăturarea acestui imperativ a dus la suferințele actualului război, iar pe plan intern i se datoresc în parte covârșitoare pierderile ce am suferit și pericolele ce ne pândesc. O

redresare totală și imediată se impune ca o chestiune de viață și de moarte.

Cine poate fi chemat ca să facă această operă de epurație națională, decât aceia cari au văzut clar tot timpul și cari au și mijloacele de înfăptuire!

Ne trebuie foc în sânge, conștiința clară a misiunii noastre istorice

Partidul „Renașterii Naționale“ sau al „Națiunei“, e indiferent termenul, trebuie să aibă mai presus de toate o ideologie care să trăiască viu în suflete, care să se transforme în carne și în sânge, care să ne dea marile credințe, marile idealuri, marile aventuri, cari să ne ducă la marile înfăptuiri pe teren și la strivirea obstacolelor ce ne stau în cale. *Cine poate să facă această operă de redresare totală, dacă nu aceia cari au trăit tot timpul în atmosfera lumii noi cari se naște, care au crezut cu tărie în ea, cari au luptat și au suferit pentru a o vedea realizată!*

„*Să rămâie bine stabilit pentru moment, — scriam în „România Eroică“ sub titlul „Armatele de Luptă pe Teren“ — că noile idealuri de viață, rațiunea de existență a statului și poporului român, trebuiesc concretizate în generațiile cari se ridică, pentru ca aceste idealuri să însoțească pe orice fiu al Patriei, în orice situație ar fi pus, în orice funcție și chiar la coarnele plugului, făcând principalul lui rost în viață.*“

„*Să nu uităm că aceste idealuri sunt singura noastră rațiune de a fi, că, în lumea cea nouă, individul e misionar în stat și că statul însuși e misionar în viața internațională.*“

„*Să nu uităm, că măsura drepturilor noastre de existență și expansiune este măsura noastră de afirmare în ordine spirituală, că, misiunea ce le incumbă, statului și poporului nostru, este însăși rațiunea lor de a fi, că, în afară de aceasta misiune, nu există decât moartea*“.

La triumf, prin purificare totală

Toate acestea le-am scris înainte de declanșarea actualului război. În timpul războiului, în Martie 1940, deci înainte de ofensiva germană pe frontul de Vest, am scris în revista „România Eroică“ nr. 11—12, următoarele:

„*După cum Germania de eri nu s'a putut elibera de clasele ei stăpânitoare, de feudalismul iuncherilor, decât prin înfrângerea dela 1918, tot asemenea beligeranții de azi și noi toți, nu ne putem elibera de vechile concepții de stat, cari ne paralizează energiile, decât prin grele încercări*“.

Să ținem seama că scriam sub cenzură și că, grație ei, nu puteam să mi dau tot gândul pe față.

Totuș, să citim mai departe, și vom vedea clar, înainte de bătălie, rezultatul ei precis :

„*Lupta apusenilor, dacă se rezumă în necesitatea de a păstra structura lumii vechi, e mai dinainte condamnată. Ei vor trebui să se transforme, pentru a putea obține victoria, care nu poate fi a vechei structuri sociale, ci a dinamismului care pune stăpânire pe popoare, a energiilor spirituale cari le vor scoate la suprafață ca puteri făuritoare de istorie, energii cari, până în prezent, dau viață, în primul rând, adversarilor lor.*

Cași în antica luptă descrisă de Omer în Iliada, nu oamenii, ci zeii se luptă între ei, oamenii ne fiind decât instrumentele lor de execuție. În care lagăr sunt zeii viitorului; aceasta e întrebarea pe care trebuie să ne-o punem, singura care ne poate da și răspunsul !”

Nu se citesc în cele de mai sus, în ce ne privește, pierderea Basarabiei și a Bucovinei și toate pericolele cari ne pândesc ! Pentru ce a fost nevoie să înotăm atâta timp în întuneric, să persistăm pe

calea sinuciderii, ce spirit diabolic a trebuit să stea la baza vieții politice a acestui stat !

Nu sunt singurul care am văzut clar. Ar fi fost în adevăr să disperăm de viitorul neamului nostru. N'am făcut decât să polarizez în scris și în vorbă, clarviziunea poporului, instinctul de conservare al neamului. Alții au făcut-o prin faptă. Există un singur mijloc de salvare, de a ne opri la marginea prăpastiei, înainte de a ne prăbuși în adâncuri ! **Să pornim ca Diogene cu luminarea în plină zi, să căutăm elementele dinamice, pe eroii sinceri ai scrisului și ai faptei și să-i punem la locurile de răspundere pe toată suprafața țării ce ne-a mai rămas.** Nu pot cere celor ce dețin situațiile de conducere în țară să se dea la o parte. Dela orbi nu poți cere să vadă lumina zilei și dela surzi să-ți cânte melodii fermecătoare. Dar putem cere ca cel puțin acum în ceasul al 14-lea să ese la suprafață elementele optime ale națiunii și să spue un *veto* categoric, cu orice preț și cu orice risc.

E singurul și ultimul mijloc de salvare.

File rupte dintr'o carte ...

de Prof. Dr. G. FĂCĂOARU

Un mare demnitar englez, din preajma războiului trecut, a spus că *minciuna* — fie și în relațiile diplomatice, *se răzbună mai la urmă*. E vorba despre Viconte Grey, care a condus ministerul afacerilor străine dela Londra până în 1916. În cartea sa *Twenty Five Years 1892—1916* a spus multe adevăruri, cari se verifică în zilele noastre.

Un singur episod. Colonelul Thompson — ministrul aerului de mai târziu — era atașat militar la București în 1915. După semnarea convenției militare din 18 August 1915, mărturisește în cartea sa o remușcare :

— „Convenția s'a iscălit. Cu ceilalți atașați militari m'am dus acasă la primul ministru, la prânz. Mi-a cerut să iscălesc întâi și a zis, că s'a lăsat în mâinile noastre, în credința că făgăduelile privitoare la munițiuni *se vor ține*”.

Puține ceasuri după aceea, colonelul Thompson se plimba la braț cu atașatul militar francez, căruia vorbindu-i despre semnarea convenției îi spune : — „*Mă simt ca un asasin năimit*” ; la care, interlocutorul său, cu care participase la actul amintit îi răspunde : — „*Așa mă simt și eu !*” — Ni se fixase hotarul de apus, Tisa și Dunărea. A urmat 14—15 August 1916, Trecerea Carpaților, Turtucaia, Argeș... Putna și 1917, cu : Mărășești, Mărăști și Oituz !... Apoi, 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia și Tratatul de Pace : Versailles, Neuilly, Trianon, Sévres și... Pactul minorităților, elaborat în sânul Ligii Națiunilor... zisă și Societatea Națiunilor, fără Națiuni !

— — — — —
Au urmat două decenii de Congrese, Convenții, Consilii și Adunări. O întreagă literatură s'a creat în jurul Idolului dela Geneva,

O bună parte a omenirii și-a pus armele în cui, călcând în picioare scutul și steagul Eroilor, prin jertfa cărora, se părea că Zeița Păcii s'a împăcat definitiv cu Zeul Războiului.

Pacea lumii, înfrățirea universală, esperanto, abolirea granițelor, înfrățire și iubire, sub scutul unui plan bine stabilit de „*Inalții Arhitecți*“ ai Francmasoneriei Universale, unicul instrument al împlinirii planului iudaic ascuns. Din umbră Iuda a lucrat. Armele lui: *minciuna, crima* — sub toate formele — și josnicia-i milenară. Când se credea că totul este adormit și omenirea incapabilă să mai reacționeze, Duhul Adevărului coboară pe pământ. Sabia de foc lovește și deschide drum *Arhanghelilor făcători de minuni!*

Italia, apoi Germania și la urmă Spania, ridică cortina și face cunoscut lumii întregi Minciuna. În fața adevărului, Satana îndeamnă la crimă și pe mai departe. Popoarele abia trezite, unele încă sub narcotic, se încaieră. La spatele lor Iuda rânjește. Râurile de sânge curg. Bisericiile se năruiesc. Civilizația și cultura europeană intră din nou în eclipsă. Din nou Minciuna este în luptă cu Adevărul și Binele, cu Răul.

— Fie ca din paginile triste ale istoriei actuale, a câtorva popoare din Europa, să tragem în ceasul din urmă, suprema învățătură, și anume că, **nimic nu durează, dacă are la bază minciuna și crima!**

Să întoarcem câteva pagini de istorie și să revedem încăodată trecutul îndepărtat, care ne poate învăța multe, mai ales în ceasurile de grea cumpănă prin care trecem: . . .

. . . Lucrurile se petrec în Anglia. Prin sec. XI-lea, clericii începură să-și dispute puterea cu Regele. Acesta, gelos de autoritatea pe care și-o pierdea, ridică sabia prin Enric al II-lea și astfel arhiepiscopul cutezător de Canterbury, Becket, cade victimă, fiindcă îndrăznise să spună regelui, că *un laic nu poate să fie judecătorul unui preot al lui D-zeu*.

. . . Un an mai târziu, remușcările regale l-au dus desculț în fața catedralei din Canterbury și cu picioarele-i sângerânde a îngenunchiat în fața lespedii de piatră, pe care, cu un an mai înainte, se prăbușise trupul arhiepiscopului lovit de sabia cavalerilor regali. A trecut

apoi în fața mormântului celui sacrificat* și acolo s'a lăsat să fie biciuit public de clericii și călugării strânși în jurul marelui *act de remușcare* și *caz de conștiință!* . . . Forța adevărului începuse să lumineze conștiințele pătate și întunecate. *Adevărul își deschide drumul.*

* * *
. . . Câteva secole mai târziu, cancelarul lui Heinrich al VIII-lea, vestitul autor al **Utopiei**, Thomas More, fiindcă s'a opus unui act samovolnic regal, a fost aruncat în pușcăria Turbulenței Londrei. Deși închis, el a continuat să susțină că Parlamentul nu poate să facă pe rege căpetenia bisericii, fapt pentru care a fost ucis. — Aceasta nu l-a împiedecat pe rege să și însușească multe din ideile lui Thomas More și ale lui Erasmus, idei ce puteau fi exploatate în favoarea coroanei.

. . . — Thomas More din paginile **Utopiei** sale aducea în politică *demnitatea înaltelor sentimente*. Acest Adevăr, nu convenea regelui. Istoria însă a făcut loc tot Adevărului!

— Burke, un alt luptător al cauzelor drepte, aruncând tot disprețul asupra Revoluției Franceze, a spus deputaților cărora le aruncă pumnalul simbolic: — „*Aceasta vă așteaptă pînă la alianță cu Franța!*“.

Iar despre prigoana împotriva adevărului spus și scris, amintim faimoasele filipice din *Areopagitica* lui Milton, în care spune:

E aproape la fel să omori un om sau o carte bună. Omorînd un om, se omoară o ființă gânditoare; dar, cine distruge o carte, distruge însăși gândirea, imaginea lui Dumnezeu.

În zilele noastre, încă se scrie istorie, spre a fi înțeleasă mai târziu!

MURIM ÎNCET . . .

La moartea lui Cîncinat Pavelescu.

Murim încet . . .

cu fiecare zi murim

și în fiecare zi sporește

noianul crucilor din țintirim . . .

Iar viața

din putregaiul morții plămădită,

priviri întrebătoare aștește

spre bolta cu luceferi piromită . . .

Victor Hortopan.

Catolicitatea Bisericii

de Prof. Dr. ST. ZANKOW din Sofia

Este evident pentru toți capii bisericești, ca și pentru creștinii conștienți, că trăim azi într-o epocă, în care resimțim trezirea la necesitatea unei comunități și chiar unități a creștinismului.

Intellectualizarea credinței noastre și individualizarea vieții noastre religioase au adus lumea creștină la o dizolvare, atât a vieții intime personale, cât și a vieții bisericești și sociale a popoarelor creștine. Paralel cu fărâmițarea și desbinarea bisericilor, merge și înstrăinarea și combaterea dușmănoasă dintre popoarele și confesiunile creștine, între sine, și de aci porcede și pericolul desființării totale a unei vieți religioase-bisericești, și chiar cultural-politice a lumii creștine.

Din recunoașterea acestei situații isvorește însă și dorința după o comunitate a tuturor acelor care se simt legați laolaltă prin Hristos-Capul și se simt plini de spiritul Lui.

Această dorință este egală cu dorirea după o creștinătate spiritual-mistică, ca și cu dorirea după o unitate bisericească mistică și reală.

Din această dorință a izvorit acum puternicul curent, care râvnește după o biserică creștină a credinței celei vii, la fel simțită de toți și după o acțiune unitară organizată a împlinirii datoriei întregi în viața practică etică creștinească.

Acest curent de importanță istorică universală, ce râvnește o comunitate creștină spirituală, bisericească, și după o unitate interioară și exterioară creștinească a bisericii, se numește, de regulă, ecumenică. În fapt însă și în adevăr, mișcarea aceasta nu este decât o trezire la conștiința catolicității creștinismului, adică a Bisericii creștine, și o dorință puternică după această catolicitate.

De aceea, ici-colea, ea se și numește apriat „catolică”.

De aceea adeseori se exprimă constatarea, că astăzi „trece un curent catolic prin lume”. Creștinătatea aspiră la sfânta comunitate a catolicității sale.

Deși catolicitatea bisericii, după vremuri și ținuturi, a fost simțită și înțeleasă de creștini în chip diferit, totuși simțămîntul catolicității a fost în totdeauna și pretutindena viu. Aceasta o experimentăm, nu numai pe teritoriul Bisericii romano-catolice, care tocmai pentru aceea și-a păstrat numirea de catolică (deși „romano-catolică”), ci și pe teritoriul celalalt al lumii creștine apusene.

Însăși vechile biserici protestante, luterane și reformate, se numesc pe sine catolice și vor să rămână așa numite, începând deja cu Luther, Melancton

și Calvin, și mai apoi în toate profesiunile lor formulate în scris. De bună seamă neoprotestanții epocii de „luminare” au părăsit, din anumite considerații, numirea de „catolici”, cu toate acestea dorința după catolicitatea bisericii nu a dispărut dintre protestanți.

Conștiința catolică și dorința acesteia reînvie puternic la ei în secolul trecut și cu deosebire în timpul de după războiul mondial. E destul să reamintim mișcarea dela Oxford, care acum a devenit, expres, o mișcare anglo-catolică, înalta acțiune a creștinilor luterani, legată de numele răposatului arhiepiscop Natan Söderblom, din Svedia, de Friderich Heiler, Wilfrid Monod, Karl Barth și Paul Tillich, așa încât astăzi și în cercurile protestante se aud glasuri de acest fel: „Cuvântul catolic este o muzică pentru urechile mele; îmi evocă ca printr'o vraje înaintea ochilor brațele larg deschise și atotcuprinzătoare ale aceluia, care a murit aci pentru întreg rotogolul pământului”.

Și mai vie a fost conștiința catolică între ortodoxii orientali — nu numai în cărțile liturgice de totdeauna și în cărțile lor de mărturisire, ci și în toată tradiția lor spirituală, deși vremurile grele ale trecutului nu au permis o adâncire mai mare și o desfășurare a acestui simțămînt.

O adevărată înflorire a acestui simț al catolicității Bisericii o constatăm în timpul din urmă, care e o epocă de Renaștere a Orientului Ortodox. Câteva semne pentru aceasta sunt: comunitatea tot mai vie ce se arată între singuraticile biserici ortodoxe, participarea ei activă la mișcarea ecumenică, tratarea tot mai intensă a problemei catolicității și unității Bisericii între teologii ortodoksi, și așa mai departe.

II.

Iată pentru ce e datoria tuturor creștinilor conștienți, și în deosebi cu atât mai mult a Cărmuito-rilor bisericești și a teologilor, de a cerceta mai de aproape și a lămuri obiectiv problema catolicității, adică problema despre ființa și însemnătatea catolicității Bisericii.

Ce este dar „catolicul” sau „catolicitatea” bisericii? Sau ce este catolicismul?

Teologia protestantă din vremea mai nouă a conceput catolicismul (să-i zicem „primar”) ca o exteriorizare și iudaizare a vieții religioase creștine (Neander și Albert Ritschl), ca o contopire a creștinismului primar cu antichitatea syncretistă-intelectualistă a Eladei (Adolf Harnack) sau ca o formalizare și legalizare a străvechiului creștinism primar.

La temelia acestor opinii era și un indiferentism față de Biserica oficială și la mulți un nihilism bisericesc, chiar o exaltare după oarecare anarhie pneumatică. Se privia cu dispreț la comunitatea creștinească și la unitatea bisericească, privindu-o ca o religie a masselor de jos, în care înălțimile și adâncurile sunt nivelate.

Astăzi s'a trecut peste acest punct de vedere. Astăzi — chiar abstrăgând de mișcarea de la Stockholm—Oxford—Lausanne—Edinburg — este peste tot clar, mai ales în cercurile conducătoare și cele teologice, chiar protestante, că nu ceea ce se exclude sau se împotrivește, ci numai ceea ce unește într'o comunitate, ceea ce cuprinde și străbate totul, adică ceea ce e catolic, răspunde esenței creștinismului și satisface dorința intimă a inimei credincioase a creștinului.

Cum se înțelege însă catolicitatea bisericeii din partea celor ce se situează pozitiv alături de biserică?

După cum se știe, nu există, nici în Biserica romano-catolică, nici în cea ortodoxă, o definiție autoritară acceptată de toți, sau care să exhaurieze obiectul asupra problemei: catolicitatea bisericeii, sau în general, a bisericeii.

În biserica romano-catolică, mai ales din evul mediu, catolicitatea este înțeleasă mai mult în sensul de generalitate, universalitate, în conformitate cu concepția lui Belarmin (De notis Eccl. c. IV. și Catechism. Roman. i. c. qu. 14) adică Biserica e universală, extinsă peste întreg pământul, nu se mărginește la un stat, la o comunitate de eretici, ci cuprinde toți oamenii, toate popoarele și toate stările, peste tot pe toți credincioșii dela Adam încoace, câți s'au născut și câți se vor mai naște până la capătul lumii.

În sensul acesta mai mult extensiv (universal în spațiu și timp) egal în fapt și drept, înțelege și teologia romană catolicitatea bisericeii.

Pe lângă nota aceasta principală a catolicității, teologia romană mai remarcă și a doua: catolicitatea *virtuală*, anume că biserica e totdeauna aceeași în doctrina și cărmuirea sa, notă, care, privită mai de aproape, este în strânsă legătură cu cea dintâi, adică se înțelege în sens extensiv, exterior.

Această concepție, sau mai bine această latură a catolicității bisericeii, o găsim și la unii vechi sfinți Părinți ai Bisericeii, mai ales ai celei occidentale, ca Augustin, Cyprian, Ambrosie, dar și la Irineu, Pseudo-Atanasius, Cyrill din Ierusalim, Clemente din Alexandria, ba e relevantă și în constituțiunile apostolice.

Aceasta o aflăm și la mulți protestanți, mai vechi și mai noi, dar, în general, la cei mai mulți vechi și noi teologi ortodoxi, ca Petru Mogila, și la

dogmaștii ruși, ca Mitropolitul Philaret Tchernigow Macarie din Moscova, Episcopul Silvestru, ba chiar și la Philaret din Moscova, Ivan Manswetow, N. Malinovski, E. Akvilonow ș. a. la greci (Dositeu din Ierusalim, Andrutros, Mezolora), români (I. Mihălcescu), sârbi (L. Raitsch), bulgari (D. Laskow, D. Djulgerow-Tzonevsky) ș. a.

Această concepție ne lămurește în parte și faptul, pentruce oare în scrierile bisericești și teologice de mai de mult sinonimele „ecumenic” și „catholic” stau alături, ba uneori aflăm cuvântul „ecumenic” în loc de „catholic”. Grecescul „Ecumene” însemna pe acea vreme ceea ce înseamnă latinescul: orbis terrarum, Lumea, lumea cunoscută și civilizată. În parte de aci numirea: sinoadele ecumenice. (Latrocinii efezin, din 449, a fost cel dintâi sinod).

Această concepție unilaterală asupra catolicității a întunecat încâtva adevăratul înțeles al catolicității bisericeii. În curând se începe a se numi „ecumenice” (nu „catolice”), nu numai conciliile sinodale, ci și episcopii, prin ce concepția catolicității ia un sens exterior, chiar politic de stat, imperialist, — o schimbare aceasta, căreia i se datoresc și regretabilele certuri și lupte de rivalitate dintre episcopii din Alexandria și cei din Constantinopol. (Amintim și trista ceartă istorică din secolul al VI. dintre Roma și Constantinopol, din prilejul că un Patriarh din Constantinopol a luat titlul de Patriarh ecumenic deși astăzi este științificește constatat, că acest cuvânt la greci a fost întrebuințat mai mult în sensul de „episcop al împărăției”).

III.

Să vedem acum, care este adevăratul și esențialul sens fundamental al cuvântului „catholic” sau a numirii catolice a Bisericeii?

În traducerea *Septuaginta* a sfintei Scripturi cuvântul catholic nu se întrebuințează. Nici în cărțile Noului Testament nu se întrebuințează (Numirea așa numitelor epistole catolice din Noul Testament, e după cum se pare posterioară, și pare sigur că nu se folosește în înțelesul propriu al cuvântului „catholic”).

Cuvântul „catholic” exista și înainte de Hristos în limba clasică grecească (ca la Polybius, Zenon, Aristoteles ș. a.), ca și după Hristos în sensul de „general”, „universal”, dar și în sensul de „integral”. Aplicat la diferite obiecte și concepte cuvântul a fost întrebuințat și de Părinții vechei biserice (d. e. la Sf. Teofil din Antiohia — „învierea generală a tuturor oamenilor”, — la Clemente din Alexandria — „mântuirea din obște” — la Irineu „testamentul universal” — la Dionisie Areopagitul „cântarea de obște” — la Tertulian „tradiția comună” — la Justin, Origene, ș. a.). Cercetări filologice mai amănunțite

pentru cuvântul „Katholikus” sau „Katholiki” stabilesc, că acesta constă din două părți: *Kata*, adică: după, conform, prin, și — *olos*, adică, ceea ce e propriu întregului, ceea ce prin împărțire nu schimbă esența sa, de pildă: focul și schinteile, apa și marea sau riul, pentru că și în partea sa cea mai mică și în cea mai mare, are aceeași esență. De aceea în timpul ivirii creștinismului, cuvântul se întrebuințează pentru a exprima concepte despre Dumnezeu, în cari se relevă ceea ce e comun și exprimă rezumativ. (Reinkens, Kirchen p. 15).

Privitor la Biserică, predicatul catolic se întrebuințează abia în timpurile post-apostolice.

Aflăm acest cel mai profund sens al cuvântului — fără să aflăm însuși cuvântul — în multe locuri ale sfintei Scripturi a N. Test. De pildă: că Dumnezeu e acelaș care lucrează toate întru toți (I. Cor. 12. 6.) sau că Biserica, „care este trupul lui, împlinirea celui ce împlinește toate întru toți” (Efes. 1. 22) sau, că Viața lui Hristos felurită în mădulare și funcțiuni este totuși unitară (Rom. 12. 4. I. Cor. 12 Efes. 4). Tot asemenea sensul al doilea, cel extensional al cuvântului, de pildă, în idea fundamentală a poruncii lui Hristos, după înviere, de a boteza pe toți oamenii (Mat. 28. 19.), sau în Apocalips (7. 9.) că Biserica constă din toate popoarele.

Evident catolicitatea bisericeii s'a exprimat în cuvinte abia după adâncile experiențe ale vremurilor apostolice și postapostolice. Creștinii acestei epoci au fost așa de puternic cucerți și răpiți spre o completă conversiune, încât ei simțiau în sine și între sine toată trăirea lui Dumnezeu, a Mântuitorului său și a Duhului lui, ca o adevărată stăpânire a lui Dumnezeu, care pătrunde pe toate și toți. Din această viață a stăpânirii lui Dumnezeu izvoresc toate puterile vii ale evangheliei creștinismului primar, ale stăpânirii lui Dumnezeu ca Părinte peste toți fiii săi credincioși, și a vieții de fii ai lui Dumnezeu. Din aceste amândouă curge încrederea devotată de copii în Părintele ceresc și apoi simțământul intim de confraternitate și solidaritate a tuturor credincioșilor. Astfel întâia comunitate creștinească e o adevărată comunitate de frați, mai mult de „frați în Domnul”, în care chiar însuș Christos e frate. Și încă două puteri religioase influențează creator asupra ecleziei lui Dumnezeu: întâia: puterea iubirii divin cosmice care toate le înnoiește și preface, și a doua: Ecclesia însăși care se simte centrul lui Christos și sub puterea lui se alcătuește. În această comunitate de frați creștini totul era din iubire și toți erau prin Christos întru Christos. Astfel eclezia acestor străvechi vremuri este o comunitate mistică reală a tuturor, o comunitate organică, un organism divino-uman, în care în har și iubire ca și niște fii și frați ai lui

Dumnezeu prin Isus Hristos — toți sunt legați și oarecum concrescuți unii cu alții. De aci dela sine urmează, în chip firesc, că această comunitate e un întreg sfânt, o variație sfântă și totodată și o unitate desăvârșită, cu alte cuvinte, o sfântă societate comună, ceea ce constituie esența însăși a catolicității Bisericeii.

Mai de înțeles deci, dacă aceasta comunitate perfectă trăiește ca un trup (al lui Christos) sub căpetenia lui Christos — și așa este și reprezentată.

Dacă ne aprofundăm în aceste note esențiale ale acestei sfinte confraternități — adelphotis, cum se zice grecește — este ușor de priceput, cum de atunci singur cuvântul „ecclesia” exprima toate aceste note esențiale și în deosebi și nota catolicității Bisericeii — universalitatea solidară — cum o și însemna.

Această catolicitate a Bisericeii, trăită și reprezentată ca o prea sfântă împărțășanie, a început a se refugia, în timpul ce urma, în unele părți. Și atunci se simți necesitatea, ca după ce s'a creat lucrul să se creeze și forma și formula printr'o numire, după cum a trebuit să se creeze un vas în care închis să se păstreze.

Din această atmosferă pricepem ivirea cuvântului *catolic*, esența și semnificația lui aplicată la Biserica lui Christos.

În această sfântă comunitate a Bisericeii, Christos, cel ce a înviat, este cel ce toate le preface, le unește, le leagă, le pătrunde și cuprinde și astfel toți se fac mădulare ale trupului său mistic. El, capul; ei — mădularele; El vița — ei mlădițele.

Din această comunitate christocentrică a sfintei confraternități de după Christos răsună declarația istorică a sfântului lui Ignat din Antiohia: Unde este Isus Christos, acolo e Biserica catolică. (Ad. Smirn. 8. 2.)

Cu alte cuvinte: Catolicitatea — bogăția Bisericeii ni s'a dat nouă tuturor, prin Christos, ca mădulare întru Christos, și tuturor bisericilor ca unor părți nedespărțite ale Ecclesiei lui Christos.

După acestea înțelegem de ce cuvântul *catolic* a fost primit și întrebuințat de toate părțile, de toate ținuturile Bisericeii, ale creștinătății, ca numirea cea mai nimerită a bogăției variate și a unității Bisericeii lui Christos.

O găsim, în acest înțeles, simultan, în scrisoarea Bisericeii din Smyrna asupra martiriului episcopului său sf. Polycarp (c. 16.) și la Ciril din Alexandria în multe scrieri liturgice ale aceluși timp, ba și la Augustin, după care Biserica este catolică, pentru că e un întreg, (per totum est) izvorind din întreg, și anume așa că mădularele Bisericeii sunt legate între sine prin legătura dragostei și numai prin această

legătură a iubirii se țin împreună cu Capul ei, cu Isus Christos. (Contra Don. II. 2.) În fine avem cuvântul adevărit și în crezul apostolic.

Această comuniune și bogăție a dragostei este totodată și bogăție de adevăr și de viață — fiindcă Biserica este „stâlp și temelie adevărului” (I. Tim. 3. 15).

În interior, ca și în exterior, ea este o bogăție variată, prin multilateralitatea ei, care este propovăduită și păzită de Biserică, în deosebire de unilateralitatea, izolarea și suficiența ereticilor. Adevărul este în iubire, în iubirea comunității cristocentrice a Bisericii. Acest moment al catolicității Bisericii (relevant și de vechii Părinți, ca Clement din Alexandria, Irineu, Augustin și a.) ne arată dublu înfățișarea catolicității Bisericii, — latura inferioară și cea exterioară, așa, că, pe când prima, cea calitativă, spirituală, totalitatea organică, este temelie esențială, iar a doua cea cantitativă, extensională, universalitatea externă, adică formă — e numai urmarea celei dintâi.

Nu am cuprinde însă întreg sensul catolicității Bisericii dacă nu am lua în considerare și un alt element important, element care este verificat deja din acest timp străvechiu al creștinismului. Este misterul euharistic. În acest mister se concentrează (în interior) și se manifestează (în exterior) adevărata, totalitara, via comuniune a întregii Biserici.

Aci într'un singur punct ni se dă esența intimă ca și partea exterioară, extensională și expansională a catolicității Bisericii.

Întru adevăr, numai epoca sublimă a creștinismului primar putea să trăiască mai plin și mai pur această catolicitate a bisericii și să o exprime și reprezinte în cea mai măreață formă.

IV.

Astfel ne-a transpus, nouă tuturor creștinilor și tuturor bisericilor, această sublimă epocă a creștinismului străvechiu, una din cele mai adevărate și pline vieți bisericesti și revelația celei mai esențiale note ale Bisericii, catolicitatea ei.

Privindu-o dintr'un punct de vedere istoric retrospectiv, putem observa că nota caracteristică a universalității comune, mai ales în cele dintâi trei veacuri, toți creștinii au trăit și au mărturisit într-o adevărată, intimă comunitate plină de har, în corpul lui Christos.

Cealaltă latură a catolicității — ortodoxia — s'a arătat mai mult în timpul luptelor christologice și cu deosebire în Răsărit. Iar nota universalității s'a accentuat în evul mediu, și apoi, cu deosebire în Apus.

În orice caz însă nota veritabilă a catolicității Bisericii s'a simțit și a trăit totdeauna, în toate tim-

purile, în toate bisericile creștine, deși, poate, în deosebite grade de intensitate.

Din acest punct de vedere este de însemnat, că în Apus, de la început până azi, s'a relevat mai mult catolicitatea extensională — adică universalitatea bisericii, și cu toate că în cele mai vechi secole ale erei creștine popoarele latine aveau cuvintele „universal” „universalitate” — totuș cuvântul „catolic” (biserica „catolică”) n'a fost tradus, ci și în traduceri latine a fost pus neschimbat: „catolic”. Evident, se simția adevăratul sens al catolicității, de altă parte imposibilitatea de a fi tradus cu „universal” — o dovadă aceasta despre catolicitatea bisericii, trăită în simțirea publică.

Tot așa și la tinerele popoare creștine din Apus, de pildă la *franci*, în cărțile simbolice ale cărora, paralel cu idea universalității și comunitatea catolicității este în legătură cu concepția Bisericii, cu „communio Sanctorum.” Și mai lămurit apare aceasta în cărțile simbolice ale germanilor, din veacurile XI—XIV.

Popoarele ortodoxe din Răsărit, cu un avânt spiritual deosebit și cu o căldură intimă și neîntreruptă continuitate, au găsit comunitatea lor în catolicitatea Bisericii și au susținut-o cu o vioiciune tot mai mare. Astfel în traduceri cele mai vechi, până la cele de azi veteroslave ale Crezului și ale altor scrieri bis. liturgice, ca și în comentariile lor, expresia „catolic” și numirea „catolică” dată „bisericii”, ori nuse traduce în slavică, ci se lasă termenul grecesc, ori se traduce cu termenul slav „sobornaja”, ceea ce înseamnă a aduna, a uni într'o comunitate, pe când pentru „universal”, „ecumenic” termenul slav al limbei bisericesti vechi este „vsemijni” „vselensky”. Așa s'a alcătuit aci o comunitate a bisericii („sobornost”), în care toți sunt ținuți în concordie vie, uniți, împărțășiți, activ la viața, la întreaga viață plină a Bisericii, la susținerea adevăratei credințe și la conducerea întregii vieți exterioare a bisericii.

Această concepție despre catolicitatea Bisericii este o idee scumpă creștinătății ortodoxe din Răsărit. Purtătorii de cuvânt însuflețiți ai acestei idei de slântă comunitate a tuturor în Christos și în iubire sunt, între Ruși, S. Bulgacov, G. Florovsky, Arsenieff, N. Afanasiew, Th. D. Samaria, Briljanțov, Kusnetzow, Saorzeski ș. a. cum și mulți teologi bulgari, sârbi și români.

Astfel Catolicitatea Bisericii constă fundamental în Christocentralitatea ei: Christos e capul, este bogăția ce o pătrunde, o preface și o unește în spirit, har, iubire și adevăr.

Prin aceasta și mai ales prin sf. taină a Euharistiei, Biserica este totodată o Theofanie mistic și

spiritual reală. Euharistia a fost dintru început centrul vieții bisericești, în care Hristos se revelează deasupra timpului și spațiului și pe toți îi unește în sine ca într'un organism unitar — trupul lui Christos.

Astfel Christos este prezent în fiecare parte a Bisericii (în fiecare dreptcredincios), în fiecare creștin, care-l primește, totdeauna și pretutindenea același, totul în toate, unicul și unificatorul. Așa e cuprinsă întreaga Biserică în Euharistie, prezentă în fiecare și în toți membrii ei.

Puterea dumnezească, care lucrează creatoare și unificatoare în toată viața bisericească și creștinească și se manifestă, este iubirea reciprocă a tuturor și adevărul, care e încredințat acestei iubiri. De aceea a fi catolic în viața bisericești înseamnă a fi părtaș deopotrivă iubirii și adevărului și a duce o viață cuprinsă de iubire. Această viață, deci, e posibilă nu în izolare, ci în comunicarea sfântă — adică chiar în catolicitatea — sobornost-a bisericii.

Prin urmare catolicitatea Bisericii e o bogăție transcendentă, o putere supraempirică, care se manifestă și se realizează în empiria noastră, — străbate în istorie, ca și Christos însuși. Ea este deasupra timpului și spațiului, dar operează totodată și în timp și spațiu, întrecându-le și devenind universală, adecă pentru toate vremile și toate locurile. Astfel catolicitatea este o putere escatologică și cosmică a lui Dumnezeu în Hristos în centru, — puterea împărăției lui Dumnezeu.

V.

Acum se pune întrebarea, că oare în cursul istoriei bisericești creștine datu-s'a vreodată o deplină și unitară înflorire a catolicității bisericești? Sau doară au fost timpuri, sau mai sunt și astăzi în care mărginirea și păcătoșenia omenească nu a înțeles destul de corect și adânc catolicitatea bisericești, sau chiar diformarea ei au considerat-o ca veritabila ei încorporare?

S'ar putea admite că catolicitatea Bisericii în timpul străvechiu al vieții Bisericii a fost relativ mai curat trăită și reprezentată, va să zică într'o vreme stăpânia comunitatea sfântă a iubirii, a iubirii și a harului, în care adevărul se descopere dela sine și dela sine glăsuște.

Se pare totuși, că pentru oameni și aceasta era de lipsă, ca spre a cuprinde și a se alcătui esența adevărată și sensul adânc al catolicității, elementele principale ale catolicității să se desvălească în cursul istoriei într'un anumit ritm lent și diformările istorice să se lumineze mai bine și să iasă mai puternică la iveală veritabila ei icoană.

Precum membrele bisericești în trupul lui Christos și sub căpetenia lui sunt în continuă creștere, cam așa pare și catolicitatea bisericești (în interior și exterior) a fi într'o creștere statornică.

Și în timpul prezent, așa de important istoricește, am pus față în față luminile și umbrele acestei creșteri. Și totuși chiar azi vedem în lumea creștină modernă cum se ridică mari stâlpi de lumină ai catolicității bisericești. Dorința atât de vie ce s'a trezit în toată lumea creștină după o biserică și o viață bisericească, după o mai intimă comunitate și unitate bisericească, întreagă această pulsație tot mai profundă și mai largă a mișcării ecumenice, — toate sunt tot atâtea dovezi, că într'adevăr „un curent catolic trece prin lume”.

La acest curent al creștinismului contemporan colaborează deplin și Biserica și teologia noastră ortodoxă. Și avem înălțătoarea conștiință, că în acest puternic vârtej după catolicitate, ni s'a dat nouă, Bisericilor din Orient, și teologiei sale, misiunea nobilă și plină de răspundere, înaintea Mântuitorului nostru, de a fi martori și apostoli ai celor mai scumpe tezaure, ale catolicității vechei și nedespărțitei Biserici a lui Christos.

Către Patrie

Noi, fiii tăi, o, țară, — sfântă mamă,
ce ne-ai hrănit la sânul tău generos
atâtea veacuri, astăzi ne dăm seama

îngenunchiați în fața ta, pios —
noi, astăzi, ne dăm seamă atât de bine,
că orice fericire-i de prisos

de-ar fi ca să rămânem fără tine! . . .

Dușmanilor, ce-ar vrea să te răpună,
căci ș'azi, din noi, strămoșii ne vorbesc
de vremuri răscolite de furtună! . . .

spre dreaptă biruință ne 'mboldesc . . .

Victor Hortopan.

Ridică-ți deci, o, mamă 'ndoliată,
cu 'ncredere privirile spre Cer,
căci zorii biruinții se arată —

și-un semn de luptă fiii tăi îți cer,
să dezrobească țarina străbună,
făcând din pieptul lor un zid de fier

N'avem nimic de pierdut, ci totul de câștigat

— O nouă involuție în Materie —

de ITALICUS

Gestul Rusiei de a se așeza în Basarabia și în Bucovina de Nord, profitând de dreptul celui mai tare, e de natură de a cutremura toate conștiințele. Și nu mă refer la conștiințele românești, ci la conștiințele tuturor acelor, de orice neam ar fi și de pretutindeni, cari sunt în stare să pătrundă în realitățile spirituale ale lumii celei noi, pe cale de întruchipare.

Nu o eră de dreptate, de solidaritate internațională, ci o eră de apocalips apare la orizont. În nota ce se adresează guvernului român, Rusia ne vorbește de necesitatea „*De a pune în fine bazele unei păci solide*”, de „*interesele restabilirii adevărului*”. Ce fel de pace solidă și ce fel de restabilire de adevăr se face, atunci când se iau două milioane de români dela apartenența lor naturală, introducându-i într-o comunitate menită să-i desființeze, și-ți însusești un teritoriu care nu ți-a aparținut și nu-ți poate aparține decât prin dreptul celui mai tare! Acest act nu poate fi de natură de a servi „Pacea” și „Adevărul”.

Un popor numai dacă este mort nu reacționează față de un gest ca acela pe care Rusia a găsit că e bine să-l facă față de noi. Și noi nu sântem morți. Noi nu putem ierta. Nu putem părăsi pe frații noștri. Nu ne poate nimeni pretinde un asemenea fapt. Ar fi din partea noastră, nu numai un act de abdicare, dar un act de lașitate care ne-ar ridica orice drept de existență în concertul popoarelor.

Dreptatea este aceeași pentru toți. Rușii revendică Bucovina de Nord, pentru că acolo sunt Ucrainieni, Germanii se grăbesc să trimită la Moscova o delegație, pentru a repatria cei 80.000 de germani ce se găsesc în Basarabia și Bucovina ocupată, iar noi, noi ce-am putea face! Să părăsim țara Bessarabilor, să aducem în țară cei două milioane de români! O asemenea soluție nu se poate imagina, nici pentru mințile cele mai diabolice. Față de scrupulozitatea cu care se urmărește salvarea naționalilor din partea marilor state,

este evident că ne găsim înaintea unui act arbitrar care nu-și poate găsi justificarea și care nu poate fi tolerat de lumea nouă care se naște.

Dar actul Rusiei nu este izolat. Ne găsim într-o atmosferă care poartă în sine, în ceea ce ne privește, multe miasme de acest fel. Rusia a gândit și a executat. Alții vecini gândesc și așteaptă momentul. Am ajuns țară de mezat; popor de împărțit în mintea celor ce ne înconjoară. *Noi nu avem Români în Rusia, în Timoc, în Macedonia, în Banatul Sârbesc, în Ungaria. Aceștia sunt lăsați pradă. Nu se suflă nimic nicăiri pentru ei. Noi avem însă pe teritoriul nostru odrasle nobile de ale tuturor vecinilor cari le dau dreptul să aspire la patrimoniul nostru și să ne pândească, pentru a ne invada și ciopârți.*

E o stare de spirit care s'a dezvoltat și pe care trebuie să ne nizuim a o risipi. Dacă vroim să ne redobândim drepturile și să recăpătăm siguranța de altădată.

Dreptatea este aceeași pentru toți. Solidaritatea internațională impune soluții juste. Dar, în urma victoriilor depe frontul de luptă ale germanilor, aceste victorii cari implică dispariția lumii vechi de structură democratico-iudaică. Polarizarea lumii celei noi nefiind încă înfăptuită, deocamdată faptul care impresionează este desființarea tratatului dela Versailles, fapt care, face pe mulți să creadă că stările de lucruri, în urma acestei desființări, trebuie să fie din nou acelea cari l-au procedat. Lipsa de orizont a conducătorilor statelor cari vor să pescuiască în această apă tulbure nu-i lasă să vadă că în lumea care se naște, nu numai că dreptățile cari s'au înfăptuit prin pacea dela Versailles vor trebui să fie menținute, dar că și alte dreptăți vor trebui să fie puse pe tapet și că dreptățile acestea exclud poftele de cuceriri și de exploatare ale acelor ce cred că le-a venit timpul să se pună din nou în situații perimate.

Ne găsim în fața unui proces de incu-

bație, de germinație, în care produsul nu și-a dobândit încă toate organele, pentru ca să ne putem da seama de viitoarea lui înfățișare. După stările de acum putem descifra în ceea ce privește Europa, trei mari conglomerate în perspectivă : confederația sovietică, cea germană și cea latină de sud, în raport cu cei trei făuritori de istorie, Hitler, Mussolini și Stalin. Statele mici nu au altă posibilitate, decât aceea de a intra într-o sferă sau alta, după afinitatea electivă.

Aceste trei mari unități fiind în perspectivă de înfăptuire, chestiunea dreptății noastre este de a ne situa cu toate puterile noastre, cu teritoriul moștenit din strămoși, cu elementele etnice cari trec peste frontierele noastre, cu spațiul nostru vital, într-una sau alta din aceste confederațiuni. În care din acestea va trebui să intrăm, afinitatea noastră electivă o spune fără putință de discuție. Este evident însă că, acolo unde soarta ne pune, va trebui să intrăm cu totalitatea noastră etnică, nu cu fragmente și că rolul ce va trebui să jucăm va trebui să fie în raport cu situația noastră geografică, cu misiunea noastră istorică, cu structura noastră etnică, cu spiritualitatea care ne animează, cu eroismul nostru, cu importanța noastră istorică, în raport cu popoarele cari ne înconjoară.

Un elementar examen al faptelor ne duce la concluzia că noi nu putem fi sacrificați în favoarea nici unui dintre vecini. Când este vorba de a se stabili o stare de lucruri permanentă, întemeiată pe dreptate și pe solidaritate internațională, nu situațiile de moment vor fi determinante în cauză. Suntem un popor înfipt de mii de ani pe teritoriile în cari ne găsim. Spre deosebire de toți vecinii noștri, noi, cu spiritualitatea care ne animează, cu strămoșii și străbunii noștri, ne întindem mult mai departe decât actualele noastre granițe, inclusiv Basarabia și Bucovina invadate. Ori-cari ar fi fost greșelile noastre de conducere, nu se poate șterge cu buretele peste necesitatea păstrării și întăririi noastre pe teritoriile pe cari ne găsim, pentru că reprezentăm aici singurul element autohton, singura forță care face în mod organic, corp comun cu purtătorii de civilizație și cultură din occident.

Existența popoarelor nu se socotește cu decenii și cu secole. Ele nu pot fi apreciate nici după forma pe care o prezintă la un moment dat. Importanța lor trebuie cântărită, judecată, după fondul ancestral pe care îl pre-

zintă, după legătura milenară cu pământul pe care îl ocupă, îl cultivă și-l străbate de jur împrejur. *Nu cei intruși au cuvântul, ci cei ce au frământat de mii de ani pământul pe care îl ocupă și i-au creat spiritualitatea care îl animează.* Există un geniu al locului, de care nu se poate să nu se ție seama, când este vorba să restabilești o dreptate istorică. Geniul locului este determinant, când este vorba să stabilești rolurile într-o lume de dreptate și solidaritate, de avânt, de dinamică creatoare, de eroism. De pe câmpiile Panoniei, până în Pind, dela Marea de Azof și până la Adriatica, geniul pământului a fost alcătuit de moșii și strămoșii noștri. Vocea lor din adâncuri ne strigă : **Dreptate, solidaritate, restabilirea valorilor.** Ceice au venit mai târziu pe aceste locuri au fost învăluți în faldurile binefăcătoare ale acestui geniu care le-a asigurat perpetuarea și le-a dat structura spirituală de care se bucură astăzi. Cei creați nu pot înlocui pe creatori ; ceice au distrus focarele de cultură și civilizație, făurite de moșii și strămoșii noștri, pe locurile pe cari le ocupă astăzi, nu pot pretinde că au adus panaceul culturei cu ei și că ei sunt moștenitorii vechilor făuritori, că ei sunt cei chemați să ducă mai departe firul culturei și civilizației, desgropând din adâncuri și punând în valoare ruinele pe cari ei înșiși le-au făcut.

Ne găsim la o mare răscruce a istoriei, la o răscruce cum n'a mai fost, depe vremea ivirii creștinismului. Lumea merge înainte, nu înapoi. În asemenea momente epocale, considerațiunile mărunte, politica oportunistă de moment, chestiuni mărunte de granițe artificiale, nu au ce căuta. Geniul profund al neamurilor, viața lor spirituală dictează. Nedreptăți se pot ivi. Ele vor fi trecătoare. Pericole vor fi mari. Ele vor fi înlăturate, dacă vom ști să reacționăm la timp printr-o totală purificare.

Barbaria va scoate capul de pretutindeni, crezându-se eliberată. Ea va fi zdrobită. Putem trece printr-o epocă de apocalips. Să nu ne descurajem. Restabilirea valorilor este pe drum. Suntem încă în perioadă de incubație. Fătul n'a văzut încă lumina zilei. Năzuințe barbare sunt pretutindeni. Ele se vor evapora, pe măsură ce fătul va prinde consistență. Barbarii pot pescui în apă tulbure. Ei nu pot citi în evenimente, neavând spiritualitatea necesară pentru a le pricepe semnificația.

Noi însă nu suntem dintre cei învinși.

Suntem dintre cei victorioși, căci victoria nu este în ordine materială, ci în ordine spirituală. Armatele germane au distrus mercantilismul iudaic, exploatarea a om pe om, a clasă pe clasă, a popor pe popor. Lupta este departe de a lua sfârșit. Haosul nu s'a risipit încă. În războiul care va continua vom avea și noi marele nostru rol, marile noastre înfăptuiri, marile noastre eroisme. Ele vor înlătura, vor trebui să înlătore, în ce ne privește, urmările epocii de Apocalips.

Suntem singurul element pe care se poate clădi cu siguranță. Rădăcinile noastre multi-milenare, înfipte în pământul care excede cu mult granițele actualului stat român, sunt o garanție de neînlăturat. Numai o ignorare din partea diriguitorilor lumii ar putea să ne priveze de drepturile și datoriile noastre.

Să fim bine edificați asupra adevărului că strecurarea noastră prin vicisitudinile istorice, că prezența și tăria noastră aici e de o importanță capitală pentru lumea care se naște.

Să fim treji, să fim mândri, să fim eroi, să ne dăm seama că dintre toate popoarele cari ne înconjoară, mari sau mici, noi singuri putem reprezenta în aceste părți eroismul spiritual și că numai împrejurul nostru, ca nucleu și ca forță animatoare, se poate crea organizația politică care va guverna în aceste părți, Europa de mâine.

Să fim treji, să fim eroi, să fim mândri și conștienți de mărețul rol ce va trebui să-l jucăm în făurirea marilor evenimente în curs!

N'avem nimic de pierdut, ci totul de câștigat!

Gheorghe Brătianu:

O enigmă și un miracol: Poporul Român

Se cunoaște de toată lumea campania cât se poate de ignobilă ce o duc vecinii noștri prin străinătate, prin mii de broșuri și sute de cărți, — pentru a afirma și a stabili în baza documentelor ce le posed, formarea neamului românesc în sudul Dunării și imigrarea lui apoi în Nord.

Sunt arhicunoscute publicului românesc teoriile unui Rösler, Sulzer, Ider, cari au primit la momentul oportun replica cuvenită, din partea unui Sincai sau Petru Maior.

Acestea sunt însă lucruri vechi și bine puse la punct. E inutil să mai insistăm asupra lor.

Dar totuși, problema formării și continuității neamului românesc în granițele sale firești de astăzi, nu i-a lăsat să doarmă pe vecinii noștri.

Nu se pot împăca cu gândul, că sunt veniți din părțile răsăritene ale continentului, iar Românii sunt dela început pe aceste meleaguri străbune.

S'au scris din nou studii documentate și cât se poate de veridice — spun ei, — prin care se referă cu obrăznicie teoria formării poporului român în Sudul Dunării, de unde apoi a imigrat în Nord și a ocupat meleagurile de astăzi.

Simpli venetici, — după părerea lor. Dar unele studii recente, contestă formarea poporului român și în Sudul Dunării.

Poporul român, în ce privește nașterea și formarea lui, devenise o enigmă, un adevărat miracol.

Întâia carte recentă apărută la Paris, datorită prof. univ. Ferdinand Lot, îndrumătorul studiilor medievale, intitulată „*Les invasions barbares*”, găsim un foarte interesant capitol în ce privește poporul român, unde precizează anumite lucruri ce se cer neapărat cunoscute de toată suflarea românească.

Capitolul e intitulat, „*Une énigme et un miracle historique: Le peuple roumain*”. Dl. prof. univ. Gheorghe Brătianu, ca fost elev al distinsului profesor dela Sorbona, răspunde, într'un „ton de polemică foarte distins și elegant”, — după cum preciza la cursul de Ist. a Românilor d. prof. Ioan Lupaș, — printr'o dare de seamă, de proporții vaste, 121 pag., punând în adevărata lor lumină afirmațiile d. F. Lot și rectificând în mod cât se poate de documentate unele greșeli de informație și documentare.

Studiul critic al d. prof. univ. Gh. Brătianu, a apărut mai întâi în limba franceză, bucurându-se de o deosebită atențiune, stârnind nenumărate și elogioase comentarii. În timpul din urmă a apărut și în versiunea românească, cu unele întregiri.

Părerea dlui Lot asupra originilor poporului român.

Această interesantă problemă a originii poporului român și a continuității lui, l-a preocupat mult și pe savantul profesor. În urma unor cercetări destul de migăloase, prof. Ferdinand Lot ajunge la concluzia că poporul daco-român, în urma retragerii lui

Aurelian dela 271, s'a format în Sudul Dunării, de unde au imigrat apoi, înainte de secolul al X-lea, în Nordul Dunării.

Deci, e pentru teoria imigrării și contrar teorii continuității daco-române. El se bazează pe o afirmație foarte contestabilă a istoricului Eutropius, precum și a celor susținute de Flavius Vapisaus.

Tăcerea „impresionantă”, a mărturiilor scriitorilor bizantini, a contribuit în mare măsură la formularea teoriilor sale.

Intr'adevăr, începând cu v. IV-lea—XIII, scriitorii bizantini nu pomenesc nimic despre poporul daco-român.

„Niciodată, scrie prof. Ferdinand Lot, între sfârșitul celui de al IV-lea și al XIII-lea secol, nu este vorba de o populație romană în vechea Dacie.”

Înțelegând spiritul tendențios al istoricilor unguri în această problemă, care, „după Hunfalvy și Röessler au susținut că Valahii nu sunt autohtoni în Transilvania și că ei au imigrat în masă compactă, — precizează prof. G. Brătianu, — după cucerirea maghiară, care a colonizat o țară pustie”, savantul Ferdinand Lot, ține să sublieneze, că „trebuie să lăsăm la o parte ceea ce poate fi tendențios în această teorie. Chiar întemeiată din punct de vedere istoric, ea nu ar fi mai puțin nejustificată din punct de vedere politic.

Nici un popor din Europa n'a fost așezat, de când lumea, pe pământul pe care îl ocupă în prezent. Românii nu trebuie să cedeze Transilvania, mai mult decât Englezii Marea Britanie sau Ungurii Valea Tisei, pentru a se reîntoarce cei dintâi în Germania, sau ceilalți în Siberia. Argumentele trebuie să le cântărim, fără nici o considerație de politică europeană”.

Abstracție făcând de cele relatate mai sus, prof. Ferdinand Lot, aduce în sprijinul teoriei sale argumente de ordin lingvistic, — vocabular slav, cuvinte albaneze, cari toate pledează „pentru formarea poporului român în Sudul Dunării, într'un mediu balcanic”.

După Ferdinand Lot, poporul daco-român, format în Sudul Dunării, înainte de secolul al X-lea, a trecut Dunărea, așezându-se în ținuturile de astăzi.

Această populație însă, după Lot, s'a reîntors pe la Porțile de fier, în Banat, a trecut apoi în Transilvania, populându-o, de unde s'a reîntors apoi peste munți în Moldova și Muntenia. Deci un adevărat tur de forță!

„E vorba într'adevăr de o adevărată călătorie în zig zag a strămoșilor poporului român. „Daco-ilirienii ar fi străbătut întâi Banatul, ar fi ajuns în Transilvania și s'ar fi răspândit de acolo, printr'o nouă expansiune dela nord spre est, în Muntenia și Moldova. Dintre toate națiunile deprinse a călători, Românii, enigma și miracolul evului mediu, spune cu o fină

ironie d. prof. G. Brătianu, ar deține astfel cu siguranță recordul nestabilității teritoriale”.

Spre o elucidare cât mai eclatantă a acestei atât de controversate probleme, prof. G. Brătianu uzitează o metodă pe cât de originală pe atât de comprehensibilă. Ia de bun tot ce afirmă acești autori, folosindu-se în acelaș timp de lucrările lor pentru a dovedi veracitatea faptului istoric al continuității și șubrezenia teoriilor lor atât de anahronice și atât de neverosimile.

Să presupunem deocamdată, — conform metodei noastre, spune, d. prof. G. Brătianu, — că sunt adevărate afirmațiile istoricilor maghiari, în frunte cu d. Tamás, că „părăsirea Daciei a fost integrală, că romanizarea, de altfel superficială, a acestei provincii depărtate, a fost cu totul nimicită de către năvălirile barbare din sec. al III-lea, că ipoteza continuității române în Dacia e cu totul fără temei”, etc. etc.

Nefiind aici patria poporului român, s'o căutăm atunci în Sudul Dunării. Aici ne isbim însă de erudiția istoricului bulgar, d. P. Mutaftchiev, care, în lucrarea sa „Bulgares et Roumains...” Sofia, 1932, afirmă că Românii n'au locuit niciodată în ținuturile unde se află astăzi Bulgaria.

„Numele românesc al Dunării este desigur cea mai bună dovadă că poporul român s'a format în ținuturi depărtate de marele fluviu: Românii n'au apărut în vecinătatea sa decât atunci când cele două maluri și chiar regiuni mai depărtate în interior erau locuite de Slavi, dela cari ei i-au învățat numele”.

În altă parte a lucrării e și mai categoric d. Mutaftchiev: „A căuta în aceste regiuni urmele istorice ale Valahilor nu-i decât o nouă nesocotință a imperialismului românesc, care, după ce și-a isprăvit cuceririle spre miază-noapte, pregătește o nouă expansiune, nu mai puțin nedreaptă către sud”.

Dar atunci unde s'a născut poporul românesc, întreabă istoricul P. P. Panaitescu, pe d. Mutaftchiev?

„Consider ca leagăn primitiv al Românilor, — răspunde cu emfază istoricul bulgar, — regiunile părții de vest ale peninsulei Balcanice, mai exact cele situate dincolo de hotarele de nord-vest ale Macedoniei, către Serbia de sud, Herzegovina, o parte din Muntenegru și Bosnia de sud. Imprăștiate în această vastă regiune muntoasă, elementele romane au supraviețuit epocii incursiunilor barbare și au găsit aici un refugiu”.

Dar nici în regiunile indicate de d. Mutaftchiev n'a avut fericirea să se formeze poporul român, deoarece afirmă istoricul sârb Constantin Jireiev, „ținuturile situate între munții stâncoși ai Muntenegrului, regiunile învecinate și afluenții Moravei, sunt patria cea mai veche și mai constantă a poporului Sârb”.

Iar istoricul grec, d. Keramapulos, „socotește că nu poate fi nici o legătură de sânge sau de origine etnică între Dacii romanizați, de pe teritoriul României de astăzi, și elementele romanizate din sudul peninsulei, rezultat al unui proces istoric cu totul deosebit”.

Unde să căutăm atunci leagănul poporului român? Spre răsărit? Aici dăm piept însă cu emigrantul basarabean, d. Iacob Bromberg, acum stabilit în apropiere de New-York, care mărturisește cu toată francheța și sinceritatea: „De câțiva ani studiez documentele istorice ale țărilor din câmpia Dunării cu intențiunea precisă, o mărturisesc, de a spulbera pretențiunile istorice ale națiunii, care se numește din secolul al XIX-lea „română”, asupra unui teritoriu căzut sub stăpânirea sa în 1918, datorită unei în-lănțuiri occidentale de împrejurări, unice în istorie”. Dar numai decât d. Bromberg precizează: „Principatul lui Dragoș era slav și chiar rusec și deloc românesc. E imposibil de dovedit că Ștefan cel Mare vorbea românește. Dar e în afară de orice îndoială că vorbea rusește”.

În fața acestor fapte și dovezi, natural că nu mai știm ce să credem despre noi. Unde ne am născut? Care este leagănul poporului român? Mister! „De unde au venit Românii? Se întreabă d. prof. G. Brătianu. Să fie un caz de generație spontană în zorii timpurilor moderne?”

În capitolele ce urmează: „Originile poporului român, Evacuarea Daciei, Unitatea lingvistică, Et-nografie și Geografie, Sate arheologice, Observații asupra istoriei Românilor după secolul al XIII-lea” d. prof. univ. Gheorghe Brătianu, sprijinit pe date și documente de o veriditate incontestabilă, stabilește definitiv adevărul istoric al continuității și în-lătură, cu obiecțiuni cât se poate de științifice, ipoteza imigrării.

Interesante sunt argumentele de ordin lingvistic pe care le utilizează d. prof. G. Brătianu, pentru combaterea tezei profesorului său, Ferdinand Lot. Regretăm că spațiul nu ne permite, ca să putem analiza fiecare capitol în parte, pentru a evidenția logica de fier a faptelor ce o utilizează d. prof. Brătianu, în susținerea teoriei d-sale, și în combaterea celeilalte teorii.

Ținem să subliniem ținuta intelectuală și riguros științifică a d. prof. Gh. Brătianu, și puterea de combativitate de care dă dovadă, într-o problemă atât de importantă și atât de delicată pentru neamul românesc.

De încheiere dăm cuvântul d. prof. G. Brătianu: „Aș fi fost fericit dacă, cu prilejul acestui comentariu al unei lucrări nepărtinitoare, pe care am fi dorit să o

vedem mai direct informată despre istoria românească și bibliografia sa recentă, aș fi putut să aduc în aceste debateri, ceva din spiritul de obiectivitate indispensabil oricărei cercetări științifice, care i-a lipsit de atâtea ori în anii din urmă. Dacă există o cheie a enigmelor și o lămurire a miracolelor, ele nu se pot afla, cel puțin în domeniul studiilor istorice, în deslănțuirea patimilor și a vrăjmășilor naționale.”

Iosif Bătiu.

Un nou pedestal de existență

Suntem în plină făurire de lume nouă. Popoarele globului se vor transforma și-și vor crea un alt pedestal de existență.

Trebue să ne gândim la crearea propriului nostru pedestal, în raport cu popoarele cari ne înconjoară.

Un lucru trebue să-l știm precis și să-l avem veșnic înaintea ochilor: popoarele intruse pe pământul nostru milenar nu au dreptul de a altera prin prezența lor geniul pământului.

Si mai trebue să știm că popoarele cari ne înconjoară nu și-au creat încă ideologia în raport cu lumea care se naște și care să le dea dreptul la o existență viitoare aparte. Din acest punct de vedere, ele sunt în stare de formație. Nimic nu le împiedecă ca să-și creeze o ideologie comună în raport cu geniul pământului în care se găsesc actualmente și care să le servească ca nou pedestal de existență pentru viitor.

E o lume nouă care se naște. Trebue să stăm de veghe și să activăm cu tărie, cu eroism, cu orice sacrificiu, cu orice sângereare. În făurirea pedestalului de existență ideologică a popoarelor din spațiul nostru vital va trebui să avem rolul hotărâtor.

Spre deosebire de popoarele vecine, sunt popoarele din apus și din nordul Europei, cari au o existență bine organizată de secole, cum sunt olandezii, suedezii, norvegienii, danezii și cari, cu toate acestea, vor trebui să intre în sfera ideologică a unui conglomerat politic care le va da o noua directivă de dezvoltare pentru viitor.

Totul este în transformare.

În U. R. S. S. vor trebui să se facă transformări radicale, transformări fatale, cari vor fi aduse de lumea care se naște. Națiuni noi sunt pe cale de închegare. Directive noi de dezvoltare sunt la orizont. În toate aceste transformări epocale, va trebui să avem rolul nostru. Nu e permis să fim absenți de pe câmpul de războiu.

Tot viitorul nostru stă în ideologia care ne va anima și în acțiunea pe care o vom întreprinde în concertul popoarelor, în raport cu geniul nostru specific.

I. C. D.



Să fim consecvenți !

de VRANCEA

Naționalismul românesc înaintază iarăși cu fruntea sus și, ori cât s'ar pitula jidanii, înapoia cozilor lor de topor și a șabășgoimilor, și ori cât ar încerca acești din urmă să-i acopere și să ne îndemne la prudență; chip de oprit, sau de întors din cale nu mai este, căci furtuna deslănțuită în afara hotarelor noastre este așa de puternică încât, cu voia sau fără voia noastră, va mătura și înăuntrul hotarelor noastre nu numai pe jidani, dar, la nevoie, și pe cei ce îi țin în spinare și nu se pot hotărî a-i arunca din cârcă.

Nu este omul deasupra vremurilor, ci bietul om sub vremuri, așa s'a exprimat înțelepciunea cronicarului nostru, iar vremurile actuale suflă puternic în pânzele naționalismului românesc, mai ales din moment ce ne-am hotărât să intrăm în hora axei.

„Cine este cu jidanii este contra noastră” au trâmbițat de nenumărate ori conducătorii actualei Germanii: iar Führerul într'un discurs radio-difuzat pe timpul febrei diplomatice europene în legătură cu problema Danzigului, analizând influența nefastă a jidanilor în toate conflictele dintre popoare, a pronunțat și următoarele cuvinte profetice: „Am făcut mai multe profeții și, deși am fost considerat nebun, toate s'au realizat. Ei bine, mai fac una: dacă jidanii reușesc să deslănțuie un nou războiu, ei vor fi alungați din Europa”.

Și cum Dl. Hitler a dovedit până acum că știe ce vorbește, este vremea ca șabășgoimii, mai bine zis paraziții jidanilor, să nu mai persiste într'o anume atitudine ostilă românismului și să evite a se compromite pentru ultima oră susținând o cauză iremediabil pierdută.

Una dintre primele noastre griji în stadiul actual al soluției problemei jidovești este aceea de a nu lăsa să ne scape din mâini averile acestor șmecheri internaționali, scamatori genial ai trecerii averilor dintr'o țară în alta; ci a ni le păstra în patrimoniul național, căci ele sunt provenite din munca și sudoarea românească din fraudă și jaf, ca și din sistematica defraudare a fiscului.

Imobilizarea și inventarierea averilor jidovești sunt indispensabile, mai ales că atari operațiuni s'au făcut și în alte țări, cu mai multă pretenție de civilizație și cultură de cât noi.

O amendă masivă de miliarde — căci este de unde să se extragă — în felul diferitelor amenzi

succesive impuse de Reich jidanilor lui, ca represalii, este bine venită, atât ca reacțiune românească față de purtarea și sfidarea jidanilor cu refugiații din Basarabia și Bucovina, cât, și ca singura posibilitate de a începe urgent ajutorarea eficace a acestor frați, a căror nenorocire, în ultima analiză, se datorește numai jidanilor.

Incepusem însă acest articol cu intențiunea să atrag atențiunea asupra nevoiei consecvenței și de aceea revin la adevăratul subiect.

Guvernul naționalist actual a început să ia măsuri contra jidanilor, cari măsuri cad pe sufletul însetat de dreptate al românului, ca și bura de ploaie pe pământul ars de secetă.

S'au dat dispozițiuni ca acești obrasnici și insinuanți musafiri, veniți pe poarta din dos a țării și Dumnezeu știe de unde, să nu mai facă parte din partidul politic de guvernare; să fie îndepărtați din instituțiunile Statului; din presă; etc.

Din moment ce ei au ținut recordul dezertărilor, trădărilor și instigărilor contra Statului, pe timpul când erau încălziți la sânul neamului românesc mai vârtos decât în sânul lui Avram, mai crede oare cineva că jidanii își vor schimba aceste apucături atavice, în viitor, din momentul ce se văd sgâlțâți pentru a-i desrădăcina din pământul românesc și nu este oare mai nimerit a ne teme că ei vor imita exemplul străbunului lor Samson, care, în perzania lui, s'a răzbunat, acoperind cu dărâmăturile Templului și pe dușmani.

Mai putem noi oare avea încredere în omenia medicilor și farmaciștilor jidani incredințându-le viața și sănătatea alor noștri?

După ce am început cu măsuri radicale de depăzire, este oare logic a-i mai tolera în templul nostru și este prudent a le oferi posibilitatea ca să se răzbune.

În actualele împrejurări, toți jidanii din țară, „vechi” sau „noui”, constituiesc o armată de dizoluție și un pericol acut și permanent.

Românul cinstit face față obligațiilor sale: nu primește revista fără a face față îndatoririi elementare de a-și plăti abonamentul.

Neplata la timp a abonamentului îngreunează apariția și scumpește costul revistei în paguba tuturor.

Basarabia și Bucovina

de I. C.-DELATURDA

Între două numere de revistă, s'a produs o tristă situație. Abonații noștri din Basarabia și Bucovina de Nord nu mai au posibilitatea de a lua contact spiritual cu noi. Cu începere din luna Iulie 1940 ei intră într'un organism politic străin.

S'a profitat de situația grea internațională în care ne găseam, pentru ca să se puie mâna în mod samovolnic pe aceste două provincii, trup din trupul nostru și suflet din sufletul nostru. E un act de impunere a celui mai puternic care nu poate să rămâie.

Actul acesta samovolnic a dat ocazie vecinilor noștri ca să jubileze. Din punctul lor de vedere să nu fim îngrijați de ziua de mâine. Viitorul nostru depinde de noi, nu de ei. Numai noi vom fi răspunzători, dacă frontierele noastre vor eși ciuntite, în loc de a fi mărite, din marile transformări prin cari trecem. Dacă ne vom redresa total, dacă vom avea o conducere eroică, total spiritualizată, este exclus ca să nu ni se facă dreptate, oricari ar fi poftetele vecinilor și dorințele eventuale ale marilor făuritori.

Nu suntem o cantitate neglijabilă. Avem cuvântul nostru de spus în aceste părți, mai mult decât oricare alt popor. Cuvântul nostru, dreptatea și solidaritatea internațională, cași interesele permanente ale marilor puteri cari vor avea ultimul cuvânt în cauză, cer ca noi să fim măriți, nu micșorați. Suntem un popor de 20.000.000 înfipt de milenii pe pământurile noastre. Pacea dela Versailles nu a ținut seamă integral de drepturile noastre milenare. Această pace s'a condus de interesele momentului, de stările de lucruri așa cum le-a găsit; nu s'a preocupat de semnificația milenară a evenimentelor de această natură.

Dacă se pun chestiuni de frontiere, acestea, după dreptate, nu se pot rezolva decât în favoarea noastră. În cazul acesta, va trebui să punem pe tapet toate actele de piraterie cari s'au întreprins în contra noastră în decursul secolelor. Cu privire la Ungaria va trebui să punem pe tapet oprimarea poporului nostru în cursul veacurilor și mai ales marile eroziuni făcute în trupul nostru în interiorul spațiului nostru etnic, cași la confiniile neamului, eroziuni cari au transferat în rândurile maghiarimii sutele de mii de români dela granița de vest și cari ne-au îndepărtat dela granița noastră naturală din acea parte, care a fost și nu poate fi decât Tisa, pe tot cursul ei. Cu privire la Ruși, va trebui să se ție seama că ei înșiși au înființat Republica Moldovenească de dincolo de Nistru, fapt prin care au

recunoscut importanța și valoarea elementului românesc de dincolo de acest fluviu. În această privință va trebui să punem pe tapet faptul că românismul se întinde până la Marea de Asof și că, existența noastră acolo ne dă dreptul, nu la granița Nistrului, ci la granița Bugului. Cu privire la vecinii noștri Jugoslavi și Bulgari, cine nu știe că tratatul dela Versailles ne-a fost profund nedrept, că a tăiat în carnea și sângele nostru, în favoarea slavilor dela Sud, stăpâni ai elementului romanic din Peninsula Balcanică și ai Românilor de lângă frontierele noastre, nedrept statornicite. Trebuie să țipăm ca să se știe că granița Banatului a rupt din trupul nostru, că Românii din Banat nu pot rămânea Jugoslavilor.

O chestiune gravă care trebuie pusă pe tapet este aceea a sutelor de mii de români martirizați de pe Valea Timocului Jugoslav sau Bulgăresc, cari trebuie să ne revie de drept, și chestiunea Românilor Macedoneni, *sarea și fermentul Peninsulei Balcanice*, cari nu pot fi lăsați pradă molohului slav din Balcani. Românii aceștia trebuie să servească mai departe de chiag, pentru consolidarea și progresul cultural economic al Balcanilor, păstrându-și naționalitatea și geniul lor specific, moștenit dela Mama Roma, care i-a implantat în aceste regiuni.

Sunt tot atâtea chestiuni grave cari trebuiesc puse pe tapet. E suficient să pui numai aceste chestiuni, pentru ca să vezi că, unguri, jugoslavi și bulgari, dispar ca importanță înaintea noastră, că, însuș colosul dela Nord trebuie să ne cedeze pasul, că, dacă este vorba să ni se facă dreptate, nouă și vecinilor noștri cari ahtiază după bunurile altora, atunci frontierele noastre, nu numai că nu pot fi micșorate, dar vor trebui să fie considerabil mărite.

Statistici false, eroziuni samovolnice făcute în trupul nostru, dincoace sau dincolo de Dunăre; toate trebuiesc elucidate și dreptatea noastră trebuie scoasă la lumină. Trebuie să ne pretindem cu toată tăria drepturile și să dovedim că suntem în stare să murim pentru ele. Dreptatea, solidaritatea internațională și interesele însăși ale marilor puteri occidentale cer să nu se treacă peste trupul nostru.

Suntem un popor de 20.000.000. Vom putea fi de un număr îndoit sau întreit. Cultura și civilizația Europei cer să fim tari în aceste părți. Nouă, mai întâi, nu ne este permis să ne ignorăm propria noastră menire. Nouă, mai întâi, ne incumbă ca să facem pe alții să o vadă și să o simtă, dacă până acum nu s'au pătruns de adevăr.

Toate năzuințele perimate, toate propagandele mincinoase trebuiesc puse la zid. Nu importă metoda care se va întrebuița pentru rezolvarea problemelor Europei Sud-Orientale. Dar importă ca această rezolvare să se facă după dreptate și adevăr. E interesul nostru și al tuturor, chiar și al acelor cari, conduși de poftă mărunte și de gânduri perimate, ni se pun deacurmezișul și atentează la ființa noastră etnică și la integritatea noastră teritorială.

Toți românii, oriunde s'ar afla, înăuntru sau înafara granițelor actuale, trebuie să se mobilezeze ca un singur om, pentru a arunca lumină în întuneric, ordine în haos, dreptate, omenie și solidaritate în soluțiile cari se vor da marilor chestiuni la

ordinea zilei și, în primul rând, chestiunii noastre proprii.

Să nu ne lăsăm impresionați de propagande dușmănoase. Să nu facem impresia că am putea fi în stare să cedăm din drepturile noastre sfinte, că ne subvalorificăm importanța și valoarea. Să nu lăsăm să ni se creeze o atmosferă internațională defavorabilă și să se infiltreze credințe eronate. Să nu facem jocul dușmanilor.

Să fim mândri, să fim tari, să constituim o singură ființă, toți aceia cărora le curge sângele Romei în artere, să fim conștienți de înalta noastră menire, de importanța și valoarea noastră față de vecini și față de viitoarea încheiere a Europei.

Numai Zeii ne dau Victoria

de FLAVIUS

Ceice cad astăzi pe câmpurile de luptă, cei ce au căzut în trecut, cei ce vor mai cădea în viitor pot fi criticabili din punctul de vedere al societății constituite, din punctul de vedere al operei ce indeplinesc și din acela al resorturilor cari împing la acțiune, la sacrificiu și la moarte. Celce pierde bătaia se încarcă cu toate criticile contemporane. După ce timpul trece însă, se limpezesc conștiințele și toți cei ce au mers la moarte pe câmpurile de luptă, în viața internă ca și în viața externă a statelor, toți cei ce au pierit pentru idealul lor, dobândesc aureola de eroi.

În războiul trecut, cași în războiul actual, hecatombe de morți din orice tabără au contribuit deopotrivă pentru progresul omenirii, pentru marile înfăptuiri cari o vor pune în viitor pe un alt pedestal de existență. Interesele de moment îi poate condamna pe unii și glorifica pe alții. Însă celce moare pentru idealul său nu poate fi decât erou. Fapta lui trebuie să fie glorificată. Faptele eroilor, generoasele lor sacrificii, trebuiesc glorificate, pentru că numai ele sunt pietrele de temelie pe cari se clădește viitorul statelor și progresul omenirii. Suferințele lor, moartea lor, e salvarea și viitorul neamului care le-a dat naștere, oricare ar fi fost lipsa de orizont, greșelile conducătorilor de moment.

În momentele mari prin care trecem, să ne gândim la primele timpuri ale creștinismului. Cei huliți, cei batjocoriți, cei aruncați în temnițe, cei martirizați; aceia au fost făuritorii lumii noi, a lumii din care ne tragem noi existența; din suferințele lor, din sângele lor vărsat din belșug, s'a întronat pe pământ noua ordine socială a religiei lui Christ.

În fața forței spirituale nu se poate sta. Din neant, din necunoscut, din marele tot, de dincolo de spațiu și de timp, ni se trimit zei noi care să intruchipează în eroii timpurilor, oricare ar fi soarta acestor eroi, ei vor trimite în focul Gheenei pe toți aceia cari îi martirizează, pentru că nu ei lucrează, ci zeii eterni lucrează prin ei.

Christ a fost răstignit, numai după trei ani de propovăduire. El, și nesfârșitele lui armate de martiri au înbalsamat pământul într'o nouă spiritualitate, într'o spiritualitate față de care, forțele întunecului cari i-au stat în cale, s'au risipit ca fumul în bătaia vântului.

Tot astfel transformă și pedepsesc pe persecutori, martirii tuturor timpurilor, eroii câmpurilor de luptă. Fără acești martiri, fără acești eroi, nimic mare și durabil nu se poate clădi. Martirajul e condiția indispensabilă a marilor înfăptuiri. Deaceia spuneau străbunii noștri că, e dulce și frumos a muri pentru Patrie; de aci și proverbul italian care spune: E mai bine să trăiești o oră ca leu, decât o viață întreagă ca . . . asin.

Numai ceice se aruncă în valuri vor învăța să le înfrunte. Numai ceice se indentifică cu opera lor, cu zeii cari îi animează, duc înainte progresele popoarelor. Un ideal, o credință, pentru care să trăiești și să mori, sunt mai scumpe decât orice bun în lume. Gloria mea, mândria mea, viața mea întreagă, este credința, idealul care mă animează. A omorâ un om poate să fie o crimă: dar a distruge un ideal, o credință, este a săpa la temelia umanității însăși.

Vai de cei ce omoară credințele, idealurile; vai de cei ce emasculează națiunile! *Răsboiul contra Zeilor Nemuritori nu se poate sfârși decât cu dezastru.*

Popoarele merg la Victorie, numai dacă sunt animate de sfinte idealuri. Numai prin astfel de credințe martirii fecundează societățile omenești.

Garanția victoriei nu o găsești în strălucire, ci în spiritul de sacrificiu, în umilință, în muncă pentru binele comun, fără interes, fără emfază. Avem în fața noastră două pilde vii, cari vor rămânea pentru secole, pentru milenii: Ducele Mussolini și Führerul Hitler. Nu sunt împărați, nici regi. Sunt produsul propriei lor munci, sunt polarizarea idealurilor cari animează elementele optime ale neamurilor lor, a credințelor cari vor anima omenirea de mâine. Sunt arhanghelii unei lumi noi. Sunt instrumentele zeilor nemuritori.

Ei au cucerit țările lor și și-au pus popoarele sub o comandă unică, pentru că ei nu au făcut decât să polarizeze și să amplifice la infinit geniul creator al popoarelor respective, să le sădească credința și idealul în suflet și în inimă.

Oamenii acestia au eșit din rărunchii poporului lor, s'au întors la popor, trăesc prin popor și pentru popor. Ei nu sunt tirani, nici dictatori. Ei nu și-au emasculat națiunile respective. N'au făcut operă ne-

gativă. N'au cultivat mercantilismul. N'au trăit pentru vanitatea lor. N'au cunoscut îngâmfarea și beția puterii.

Au apărut la orizont ca șampioni ai idealurilor și credințelor timpului. S'au făcut umili servitori ai zeilor nemuritori. Au plecat cu ei la luptă, pentru ca să-i facă să trăiască în suflete și pentru ca să alunge satanismul de pe glob. Popoarele i-au înțeles și i-au urmat. Nu ei au câștigat bătăliile, ci zeii cari îi conduc din umbră. Acești zei au adus hecatombe de martiri și au spiritualizat masele. Zeii aceștia au dezarmat pe inamici, au aruncat dezordinea în rândurile lor și i-au scos din luptă.

Ideologia creatoare a acestor oameni va cuceri globul, nu pentru că voesc ei, ci pentru că această ideologie, prin ea însăși, este de natură de a transforma, de a transfigura, de a fecunda și de a înlătura orice piedecă ce i s'ar pune în cale.

Să ne înarmăm și noi cu umilința, cu spiritul de sacrificiu; să ne închinăm zeilor, să le ridicăm altare în sufletele și inimele noastre și să-i glorificăm pe ei, devenind instrumentele lor de execuție, fără gând ascuns și fără reticențe.

Dela individualism la colectivism

de MIHAIL MOLDOVAN

În dorința lui sinceră de a smulge sâmburele curat al Adevărului din marele mister al existenței neamurilor, cronicarul trecutelor vremi a spus că: „omul este sub vremi, iar nu vremile sub om”.

Cronicarul vremilor noastre, ros de aceeași nobilă pasiune, mânat de același sfânt ideal — de a tălmăci odată și pentru totdeauna vremurile, oamenii și evenimentele, cari compun istoria omenirii — a spus tocmai contrariul, anume că: „vremurile sunt sub om, iar nu omul sub vremi”. Și unul și altul are dreptate. Afirmațiile lor constituie adevăruri universale valabile. Să ne explicăm. Până la punerea în circulație a formulei celei noi — țâșnită cu necesitate din procesul de Devenire, de Depășire pe sine a vieții spirituale a neamurilor — afirmația cea veche avea caracter de dogmă, de care nu îndrăznea nimeni să se atingă. Această dogmă consacra o stare de fapt, realitatea însăși. Într'adevăr, în ce ne privește pe noi românii, ca neam, nu ne-am creiat noi istoria, ci ne-au creiat-o împrejurările vitrege, în mijlocul cărora am fost siliți să trăim. Cronicarul și-a scos afirmația din analiza migăloasă a vieții istorice, a neamului său, pe care a trăit-o personal sau a citit-o din documentele vremii. Cronicarul

vremurilor noi, la fel, și-a scos afirmația din analiza Spiritualității noi, care prezidează la instaurarea unei noi ordini sociale, morale și materiale, în lume. El a svârilit-o, ca un memento, în creierul acelora, cari se mai încăpăținează să trăiască cu spiritul în Trecut.

Astăzi, fie că vrem noi, fie că nu vrem; fie că ne convine, fie că nu; trebuie să constatăm că, s'a clătinat ceva în temelja spirituală a lumii, de dinainte de războiul mondial; că dogmele sociale ale acelei lumi au devenit anahronice; că, în parte, au fost detronate și în locul lor au fost puse altele. Evident noile dogme, cari tind să pună o nouă ordine în lume, nu sunt încă în deajuns cristalizate, cunoscute și înțelese, de către majoritatea contemporanilor. Ele sunt încă în faza de cristalizare. De înțeles, în mod desăvârșit, le înțeleg doar Vizionarii, cari le-au desprins din Neant. În mijlocul unităților sociale, pe cari le conduc acești Vizionari, ele au dat deja roade, așa că suntem îndreptățiți să credem că ele se vor impune, dela sine, în mod fatal, întregii lumi civilizate. Aceasta se va întâmpla pentru că nu există popor sau neam care să se poată sustrage curentelor de idei, cari

stăpânesc lumea, la un moment dat. Ideile mari au circulație și valabilitate universală. Ele constituie hrana spirituală a neamurilor. De influența lor nu poți scăpa, chiar dacă te-ai izola de restul omenirii, prin ziduri chinezești.

Este interesant de aflat noutatea dogmelor cari vor să se așeze la temelia noii ordini sociale (cari dogme în mod necesar trebuie să ne ducă cu un pas mai departe pe calea progresului și — mai ales — pe calea fericirii neamurilor). Pentru a putea afla noutatea acestor dogme, spiritualitatea cea nouă, e nevoie să scormonim și să analizăm, cât de cât, trecutul.

Întregul secol al XIX-a a fost stăpânit de raționalism. Acesta a influențat pe oamenii de știință, pe oamenii politici, pe oamenii școlii, etc. Savanții, în special, au crezut că rațiunea singură va fi în stare a descoperi toate tainele naturii. Pedagogii credeau că fericirea supremă a omenirii o va aduce rațiunea, când indivizii și-o vor fi dezvoltat la maximum. În acest scop, au organizat învățământul de toate gradele, dându-i ca scop principal: dezvoltarea rațiunii.

Pentru atingerea acestui scop, toate privirile s'au îndreptat asupra copilului. A început să fie studiat, pentru a i se cunoaște predispozițiile. Odată cunoscute, acestea trebuiau dezvoltate la maximum, deschișându-i tânărului drumul în viață. Indiferent de mediul social din care s'a născut; indiferent de obârșia sa; nepăsător față de cei pe cari i-a părăsit, putea să se ridice pe scara valorilor sociale, până în vârful piramidei sociale. Lucrul acesta se putea întâmpla, ba era chiar ceva natural, pentru că trăiam în epoca libertății și a egalității, când oricine putea să devină ori ce. Individualitatea trebuia considerată ca un fel de Tabu, de care nu se putea nimeni atinge. O distinsă pedagoagă a mers atât de departe, pe această cale, încât l-a numit pe copil: „M. S. Copilul”. Se uitase complet că copilul se naște în mijlocul unei colectivități, că trăiește prin și pentru această colectivitate. Abia în ultimul timp au fost observate și luate în considerare aceste lucruri.

Dacă pătrundem în miezul realității constatăm, că, numai societatea dă stabilitate vieții sufletești a individului. „De îndată ce se naște, individul soarbe, prin toți porii și simțurile lui, influențele mediului cosmic, economic și cultural. Acestea îi dau puteri de viață, îi asigură capacitatea de „creație”. S'a mers și mai departe în această direcție și s'a spus că: „toate manifestările, cum sunt arta, filozofia, religia, morala, limbajul, sunt nu numai determinate, ci și condiționate de mediu. Actul de creație este social. Individul nu servește decât drept instrument de execuție. Prin creație societatea se prefăce pe sine, se

reînnoiește... Creatorul este un anticipator asupra contemporanilor săi mai obtuși. El este însă un umil servitor credincios al societății. Creația sa e cu atât mai valoroasă, cu cât e mai integrată mediului social.” Am reprodus acest pasagi pentru că el luminează, cum nu se poate mai bine și mai limpede, ceea ce vrem noi să demonstrăm. El ne dovedește că individul nu contează, că societatea este totul; că individul este numai o părticică din Marele Tot — care este societatea — și că el trebuie să se integreze acesteia.

În trecut statul era considerat ca „ceva” detașat de indivizi, ceva care avea o viață proprie, suprapusă indivizilor. Statul cel nou se confundă cu societatea. Așa că rolul educației, în statul cel nou, se reduce la integrarea cât mai perfect posibilă a individului în societatea respectivă. Iată dar spiritualitatea cea nouă, duhul vremii noastre, căruia trebuie să ne închinăm. Rămâne acum ca cei chemați a infiltra spiritualitatea cea nouă, în sufletul colectivității, să nu cadă în exagerări — cum se spune — „să nu sară dincolo de pârelaz”, ceea ce după modesta noastră părere au început deja. Spiritualitatea cea nouă a pătruns în toate compartimentele vieții naționale. Nici domeniul politic, nici cel economic, etc. nu s'au putut sustrage acestei influențe. Noi ne-am oprit asupra educației, pentru că nu ne permitea spațiul unui articol a analiza toate compartimentele vieții naționale și pentru că acesta e domeniul preocupărilor noastre permanente.

INCHINARE REGELUI NOSTRU

Spre Tine, Sire, Țara-și înalță azi privirea
Slăvind cu pietatea din ochii tăi regești
Suprema jertfă a celor ce-au săvârșit unirea
Și-și dorm acuma somnul de veci la Mărășești.

De veacuri strajă Țării și Tronului și gliei
Ni-i sângele! În sânge am înecat puhoiul
Ce-a cutezat să calce hotarul României.
Plugar și Rege — alături am înfruntat războiul.

Cu sânge însemnat-am străvechile hotare
Pe harta vechii Dacii. Și-o spunem, să se știe,
Și dincolo de Tisa, și dincolo de Mare.
Că dreptul Țării noastre nu-i petec de hârtie.

Nu-i făurit din mitul slugarnicelor buze
Ce se târăsc reptilic pe mâna ori și cui.
L-am cucerit cu spada, sub ploaia de obuze
Noi n'am cerșit hotare la ușa nimănui.

Drept sfânt cum sfântă este a Țării 'ntegritate
Și miruit cu lacrimi de mamă ni-i pământul
Ardealului. Le-o spune, s'o știe Majestate
Că Tisa nu se trece, că Tisa li-i mormântul.

Tu, cel ce, porți Coroana Lui Ferdinand I
De-a pururi înfrățitul cu brazda și poporul
În sufletele noastre ești Sire și rămâi
Simbol al biruinții, de veci mântuitorul.

LEONARD DIVARIUS

Roma fascinantă

de FI. DEHELEANU

Parisul, Londra, Madridul, Viena, Constantinopolul și alte metropole ilustre ale lumii, atrag mai ales prin însăși frumusețea lor atențiunea omului, care găsește în ele motive de recreație și desfătare, de interes și de complăcere. Aceste orașe vorbesc simțurilor, seduc fantazia, excită și măgulesc sentimentul, satisfac curiozitatea, satură dorinți momentane și fugare, dar nu reușesc să cucerească sufletul, nici să mulțumească cele mai profunde și nobile sentimente. Acesta e un privilegiu rezervat Romei. Orașele amintite mai sus sunt o expresivă manifestare a vieții moderne, și nu păstrează, din evul mediu, ori din antichitate decât niște rămășițe risipite, ori câteva lucruri disparente, colecționate în vre-o sală mută de muzeu.

Alte orașe ca Veneția, Florența, Toledo, etc . . . strălucesc în splendoarea și fastul răpitor al evului mediu și al Renașterii, dar astăzi nu dau decât o regretată și spălăcită amintire, iar viața modernă parcă nu se poate desfășura în largul ei, decât timidă, în acele palate ce respiră încă feeria clipelor apuse.

Iar altele, ca, Ierusalimul, Cartagena, Susa, etc . . . sunt și astăzi o întruchipare vie a antichității strălucite, și viața în ele e amorțită, îmbătrânită.

Roma însă atrage și răpește tocmai prin faptul unic că în ea se găsește manifestarea întregii vieți omenesti, întregii civilizații umane, cele trei mari straturi ale civilizației omenirii: Antichitatea, Renașterea evului mediu și realizările moderne. Roma de astăzi e o îmbinare reușită într'un amestec armonios, care uimește, a celor trei Rome: Roma antică, Roma Renașterii și Roma modernă.

Roma, cetatea fatidică, cu istoria sa de secole și milenii, cu faptele eroice ale conducătorilor săi, cu cântecele sugestive și exaltante ale poezilor ei, cu puternicile organizațiuni create de neîntrecutul geniu roman, cu misiunea ei civilizatoare desăvârșită, chiar și în epocile cele mai nepotrivite, cu monumentele sale renumite cari poartă imprimată în ele urma unei măreții nepieritoare, cu bisericile majestuoase și cupolele sale ce o înstelează minunat ca pe un cer binecuvântat, cu Papii săi, apărători vajnici și neînduplecați ai unor drepturi sfinte, precum și păzitori ai păcii

și dreptății între popoare, cu lumina gândirii creștine, care reînnoește moravurile și naște civilizația, cu neprețuitele comori ale înțelepciunii care luminează lumea, cu tradițiile sale veșnice de ospitalieră gentilețe, — încântă, fascinează mințile cele mai alese, cum și mulțimile nenumărate și atrage la sine oamenii din toată lumea, cari în Roma se simt ca și subjugăți de o forță superioară și divină.

Roma, e un nume, care crează basme, la rostirea căruia imaginația noastră făurește visuri, și nu ne-o putem închipui altfel de cum am clădit-o noi din basme și visuri.

Roma impresionează, cucerește încet-încet, pe nesimțite, și numai după ce se desparte omul de ea îi simte lipsa.

Când o vizitează omul, parcurgând-o și admirând-o în toate aspectele sale, Roma deja e prezentă întreagă în sufletul său. Roma păgână și Roma creștină, Roma Cezarilor și Roma Papilor, Roma republicană și Roma imperială, Roma monarhică și Roma papală, va vorbi sufletului său studios și crezător, și el va înțelege toată frumusețea și puterea celui limbaj. Abia trecut pragul cetății sfințite, omul simte acea revărsare irezistibilă, de emoție și admirație, totodată.

Pasiunea de om studios îl împinge între dărâmăturile imperiale, unde oricare piatră, orice coloană, orice bucată de marmoră îi va invoca nume și evenimente importante.

Simțirea lui creștină îi cere ca, în pioase devoțiuni, să cerceteze acele locuri și monumente, cari îi vor aminti, îl vor face să trăiască, întreagă istoria creștinismului, să contempleze operele ridicate din dărnicia Papilor.

Și nu știe omul ce să admire mai mult, în fața acestor mărturii grăitoare: tăria unui popor, care-și mână cu mândrie amintirea peste veacuri, ori credința care a creat legiuni de martiri, născuți din sânge și sacrificii?

Însă aceea care atrage și care și-a impus prestigiul mai puternic, aceea care impresionează, cucerește și subjugă irezistibil, e Roma spirituală, Roma lui Petru, Roma papală, centrul vieții religioase a întregii creștinătăți, plină de viață, și pururea trainică Romă papală, e demnă în adevăr de acea contemplare adâncă căreia, de altfel, nu i se poate sustrage nimeni. Oricine va privi Roma ca pe o cetate sfântă a lui

Dumnezeu, în care se păstrează focul sacru al celor mai curate idealuri, nu se poate să nu înțeleagă tot farmecul ei și să nu rămână încântat.

Din puterea acestei Rome spirituale, din abundența bogățiilor și a înzestrării sale, s'a ridicat Roma Renașterii și a evului-mediu, Roma modernă. Roma, așa cum e astăzi, s'a ridicat din străduințele acelei neîntrerupte serii de Supremi Pontifici. Dacă Roma se bucură astăzi de un prestigiu și o măreție neîntrecută, au fost Papii aceia care i-au pregătit-o și i-au dat o.

Cine poate contesta superioritatea fără rival a civilizației papale, care nicăiri nu și-a imprimat mai puternic și vizibil caracterul ei indelebil decât în Cetatea Sfântului Petru?

Roma spirituală, Roma lui Petru, Roma papală, n'a distrus nimic, cum susținea atât de răutăcios Nietzsche, nici chiar antichitatea romană, deși era rodul desfrâului și s'a născut în orgii, cari doar se cereau nimicite, până și în cele mai depărtate urme. N'a distrus-o, ci a conservat-o, a înobilat-o, și peste ea a clădit și a reclădit, a înzestrat și a înfrumusețat-o mereu, mereu, până s'a ajuns la Roma actuală; așa încât Roma de astăzi „face să vibreze în fiecare, amintirea omenirii întregi“, căci ea cuprinde în sine o lume întreagă. Așa că cu dreptate zicea unul dintre cei mai geniali bărbați ai lumii, nemuritorul Goethe, care a fost cucerit de strălucirea Romei și a simțit prestigiul ei: „Eine Welt zwar bist du, o Rom“!

Oricât au căutat răuvoitorii, anglicani ori luterani, calvinisti ori zwingliști, evrei ori păgâni, atei, indiferențiști, liberugetători ori anticlericali, n'au reușit nici măcar să-i micșoreze prestigiul, dar încă să-i curme.

Toate divagările regretabile ale unora ori altora, tocmai pentru că erau prea exasperate, au avut un efect contrar celui dorit.

În loc să eclipseze strălucirea Romei, au dovedit prin ele însăși netemeinicia unor prejudecăți absurde. E de ajuns să le alăturăm, ca să vedem contrazicerea prăpăstioasă ce apare din ele,

Amintim numai pe Nietzsche și pe Taine, ambii anticatolici neînduplecați. Pe când primul, cum am spus, acuza Biserica Romei că a distrus fără milă tot ce avea antichitatea mai de seamă, al doilea o învinuiește că a conservat prea mult formele și spiritul imperiului roman dispărut. Nimic de mirare deci, dacă

nepotriveala lor a cauzat acele elogii continue, cari s'au adus și se vor aduce Romei.

Și ce elogii s'ar putea aduce Romei?

Roma e doar propriul ei elogiu.

— „Roma e o lume, are ceva din veșnicie, căci din ea vezi și trecutul și viitorul.

Roma poartă în sine germenul eternității sale.

Roma este orașul nemărginit, patria ideală a celor cari văd în eforturile omenirii, veșnica tendință spre nemurire.

Roma este secretul înțelegerii senine și a păcii iertătoare.

Roma este cheia istoriei.

Roma este aceea care a plămădit toate națiunile moderne.

Ea este aceea care a suflat spiritul ei în bătrâna Europă.

Roma este capitala unei civilizații trimilenare „... etc. ...

Astfel se succed neîntrecutele elogii ale publicistului francez Jean Carrère.

Astăzi, mai mult ca oricând, cu toată rezerva și nesiguranța ce se citește în atitudinea unora, ori altora, Roma se bucură de o stimă și atențiune deosebită, cari, deși amenințată de îngrijorarea acestor zile, totuși, persistă, nu fără a fi însoțită de o salutară încredere.

Spre Roma, culmea de unde veacuri de-a rândul au pornit avalanșele irezistibile ale înțelegerii și împăcării, ale păcii și ale iertării între popoare, stau astăzi ațintite cu încredere privirile lumii dornice de liniște și alinare.

Roma este și rămâne orașul etern, orașul divin din care va porni veșnic numai glasul păcii și al înțelegerii.

Și dacă Roma este astăzi ceea ce este, „se datorește acelei prefaceri totale care a pornit dela umilul pescar Petru din Galilea și a continuat-o urmașii săi“.

„Gazeta dela Turda“ este la nr. 14 din 4 Aug. 1940. Apariția acestei gazete era de mult așteptată. Ii lipsea Turdei o gazetă care să poarte cuvântul regiunii. Din punctul de vedere literar vocea orașului, lângă care s'a sacrificat marele Voevod Mihai Viteazu, se aude în țară prin revista Dlui Mureșanu, socotită printre cele mai de seamă. Ne trebuia și un ziar. Această lacună a fost umplută prin energia și sacrificiul dlui Vasile Huțiu.

Reproducem din editorialul ultimului număr, intitulat „Situația României“ concluzia inimoasă:

„Aici ne au găsit Ungurii și Bulgarii, aici ne vor lăsa!“

Urăm viață lungă tânărului confrate.

—o—

Mișcarea Reunionistă în Transilvania

de ȘTEFAN PENES

Secretarul Centralei Reuniunilor

Motto: *Strâns uniți în jurul Stindardului Național, credincioși sfințelor noastre Biserici, iubitori de Neam și Lege vom lupta: pentru sporirea și consolidarea elementului etnic românesc din meserii, comerț și muncă; pentru reromânizarea orașelor noastre înstreinate; pentru desrobirea economică a poporului român și pentru realizarea mult doritului ideal „România a Românilor”.*

Centrala Reuniunilor.

Situația Românilor din Transilvania a devenit excepțional de vitregă, mai cu seamă, după proclamarea faimosului decret „*Unio trium nationum*” prin care elementul băstinaș românesc, cel mai numeros, cel mai viteaz și cel mai harnic, era legat de glie, era izgonit de prin orașe și pus la discreția a trei „națiuni” — venite mai târziu, — cu mult mai puține la număr; la bunul plac al „națiunilor”: ungară, săsească și secuiancă. Pătrunderea în comerț și în meserii, a Românilor, se putea face numai dacă aceștia își denegau originea: Comercianții se numeau greci, iar meseriașii trebuiau să se numească maghiari, ori sași, ori secui. În felul acesta s’au făcut cele dintr-o infiltrațiune ale elementului etnic românesc, în comerț și meserii.

Datorită vitalității, rezistenței geniului creator, și mai ales statorniciei în credința strămoșească, elementul etnic românesc, odată pătruns în viața economică, s’a sporit, s’a consolidat și s’a dovedit mult superior celorlalte neamuri. Încă pe la anul 1800, comercianții români din Brașov, văzându-se nedreptățiți și terorizați, de o mână de greci secundați de câți-va evrei, sași și unguri, s’au hotărât să-și facă o organizație profesională curat românească, pe care să ș-o conducă și chivernisească singuri. Din documentele scrise, găsite până în prezent, rezultă că la 3 Decembrie 1826, negustorii români din Brașov au făcut „*O scrisă învoială*”, căreia i-au urmat altele, până s’a pus baza societății „*Gremiul neguțătorilor români pentru comerțul levantin*”, transformată mai târziu în *Societatea Comercianților Români din Brașov*. Pe la anul 1838, numărul comercianților români din Brașov era de 136, față de 11 greci—evrei—sași și maghiari. Pentru ca să scoatem în evidență situația materială a comercianților români — cred, că este suficient să spun, — că unul singur, Rudolf Orghidan, plătea de 15 ori mai mult impozit decât toți cei 11 minoritari la un loc.

Se înțelege, că stăpânitorii de pe atunci nu vedeau cu ochi buni înflorirea și sporirea atât de surprinzătoare a elementului etnic românesc în viața economică a orașului Brașov, și au inventat tot felul de restricțiuni de sarcini și de nedreptăți până s’a inversat proporția.

Dacă pe terenul comercial, elementul etnic românesc s’a putut manifesta în societăți proprii încă dela începutul secolului trecut, pe terenul meseriilor, — unde sistemul breslelor era asemenea zidurilor chinezești, — elementul etnic românesc a putut pătrunde mai anevoios, și abia mai târziu.

Pentru trimiterea copiilor la meserii și la negoț, a stăruit foarte mult marele și luminatul metropolit

Andrei Boron de Șaguna, iar prima Reuniune de Sodali, de lucrători români, a înființat-o protopopul Nicolae Cristea la Sibiu în 5 Mai 1867. Aceștia i-a urmat Asociația pentru ocrotirea învățăcelilor români dela Brașov, întemeiată de neobositul protopop Bartolomeiu Baiulescu în 26 Decembrie 1869. După alți patru ani, a urmat Reuniunea Sodalilor Români din Cluj, întemeiată de prof. Dr. Grigorie Silași la 1873, La 9 ani după aceasta, a luat ființă Reuniunea Meseriașilor Români din Săliște organizată de avocatul Dr. Ioan Borcea în anul 1882. După aceste începuturi, spiritul de organizare al meseriașilor, al comercianților și al lucrătorilor români s’a lăsat tot mai mult, iar ca urmare, se văd răsărind asemenea Reuniuni, la Arad, la Turda, la Bistrița, la Timișoara, la Lugoj, la Blaj, la Orăștie, la Oradea, la Alba-Iulia și mai în toate orașele și orașelele noastre de dincoace de Carpați.

Aceste Reuniuni, conduse de cei mai luminați cărturari ai neamului și susținute de toată suflarea românească, — dela Vlădică până la opincă, — aveau de scop să spoirească și să consolideze elementul etnic românesc în viața economică a țării și să-l ferească de înstreinare. Ele lucrau, fiecare izolate, fiecare în cercul său de activitate, dar încălzite de același ideal.

Ca mijloace pentru realizarea scopului aveau: plasarea și ocrotirea ucenicilor, săli de lectură, coruri, cursuri de meserii și cursuri de perfecționare, sezători literare, conferințe profesionale și literare, producțiuni declamatorice teatrale, expoziții industriale periodice și anuale, excursiuni, burse pentru perfecționare; ajutorarea patronilor să-și deschidă ateliere și prăvălii pe cont propriu, achiziționarea de lucrări și de credite.

După unirea Transilvaniei cu Patria Mamă, Reuniunile, al căror număr se sporise binișor și care împânzeau o bună parte din ținuturile desrobite politicește, credeau că vor fi luate sub ocrotirea stăpânirii, că vor fi ajutate, încurajate și îndreptate cu atribuțiunile fostelor corporații. Desamăgirea le-a fost cu atât mai dureroasă, când au văzut că nici una din cererile lor nu a fost luată în considerare.

Pentru a-și spori forța de activitate și greutatea de influență, s’a încercat federalizarea tuturor Reuniunilor în adunările dela Sibiu din 1920 și cea dela Cluj din 1925, dar fără rezultat. A treia încercare, inițiată de Dr. Augustin Rațiu, președintele Reuniunii din Turda, și condusă de Reuniunea din Cluj, s’a realizat în marele congres dela Târgu-Mureș, întrunit la 20 Mai 1934. Cu aderarea a 15 Reuniuni, s’a constituit Centrala Reuniunilor de Meseriași, Comercianți, Industriași și Muncitori Români, din România cu sediul în Cluj.

Cu data de 1 Iulie 1934, Centrala Reuniunilor a editat organul de publicitate „*Tribuna Noastră*”, redactat și administrat, în mod onorific, dela apariție și până în prezent, de acela care semnează prezentul articol.

Dela această dată, Reuniunile de Meseriași, de Sodali, (lucrători) și de Comercianți români, puteau vorbi uneori prin Centrala Reuniunilor către organele de conducere și puteau comunica puținele bucurii și numeroasele dureri prin organele lor de publicitate „Tribuna Noastră”. — Datorită legăturilor de prietenie cu persoanele așezate în locuri de conducere, ale dlui președinte Dr. Augustin Rațiu și stăruinței de furnică, a secretarului Centralei s'au putut realiza următoarele:

1. Sporirea numărului Reuniunilor membre dela 15 la 76.

2. Ducerea în Consiliul de Miniștrii a problemei: *Primatul Muncii Românești*

3. Desființarea, încă din toamna anului 1934, a Corporațiilor Industriale, și încadrarea Centralei Reuniunilor și a Reuniunilor membre în Legea Meseriilor din 30 IV. 1936.

4. Crearea Fondului Industrial (azi fondul Meseriașilor), prin I. D. Regal 3525 din 10 XI 1936, pentru înzestrarea cu unelte și mașini a meseriașilor de limba și legea românească, căsătorii cu românce, cari vorbesc în familie exclusiv românește și angajează numai ucenici de origine etnică română.

5. Crearea Institutului Național de Credit al meseriașilor, azi Banca de Credit a Meseriașilor, pentru împrumutarea meseriașilor cu credite ieftine și pe lungă durată.

6. Ridicarea moralului, a conștiinței naționale și a încrederii în sine a profesioniștilor de limba și legea românească, prin adunările generale, prin serbările împreunate cu slănjirea de drapele, și prin manifestațiunile de atașament față de Tron, de credință față de Bisericele noastre naționale și de iubire față de Neam și Lege.

7. Aderarea cu însuflețire la Frontul Renașterii Naționale, din momentul legiferării.

8. Inițierea legăturilor de colaborare cu „Straja Țării.” și în fine:

9. Intreținerea și intensificarea legăturilor de colaborare cu toate autoritățile civile și bisericești în sus, de solidarizarea și de buna înțelegere în jos.

În expunerea de motive — semnată de dnii Prof. Dr. I. Nistor și Dr. Valer Roman — a legii meseriilor din 1936, legiuitorul a spus textual: „*Dacă cu ocazia unirei, s'a mai găsit în Transilvania, o brumă de meseriași și comercianți români neînstreinați, aceasta se datorește exclusiv Reuniunilor noastre de Meseriași, de Comercianți și de muncitori români*”.

ASPECTE PERIMATE

Ungurii și Bulgarii au dat o fațadă medievală unui fond găsit, întocmai ca și invadatorii din restul Europei. Deosebirea este numai că conducătorii maghiari și au impus în parte limba, pe când ceilalți au slănjinit numai dezvoltarea autohtonilor, prin întunecul și sălbăticia pe cari le-au adus cu ei.

Cultura și civilizația, cari s'au dezvoltat mai târziu, nu s'au infiltrat prin substratul etnic al celor ce au invadat, ci prin pasta umană autohtonă supusă și pusă la dispoziția lor: ei nu au fost decât beneficiarii, paraziții acestui fond autohton.

Autohtonii, prin definiție, au constituit singura pastă umană, singurul substrat susceptibil de cultură și civilizație. Ceilalți, dacă au beneficiat realmente,

Cu toate că înaintașii noștri, din „Mișcarea Reunionistă din Transilvania” au muncit și au suferit timp de 114 ani, pentru a spori și consolida elementul etnic românesc, din meserii comerț și muncă, reprezentanții acestuia nu se întâlnesc, nici în comisiile alcătuite în cadrul Ministerului Economiei Naționale; nici în cele din cadrul Ministerului Muncii, Asigurărilor sociale, ori la Camerele de Comerț, de Industrie și Muncă; nu se găsesc nici în Institutul Național al Cooperăției, nici în organele de conducere ale F. R. N. și nici în primele corpuri legiuitoare corporative.

Centrala Reuniunilor, luptând pentru realizarea dezideratelor din Motto, se găsește față în față cu această realitate usturătoare: — proporția numerică a elementului etnic românesc, dacă ajunge la 25% în viața economică a provinciilor, desrobite politicește acum 21 de ani, — cu o putere de capital și cu o cifră de afaceri, această proporție se reduce la 4—8%.

Sus, *desinteres* până la absență totală, jos, *sărăcie și haos*; iată situația în care se găsește la ora actuală, seculara „*Mișcare Reunionistă din Transilvania*”.

Intrucât membrii Reuniunilor federalizate în Centrala Reuniunilor, răspândită pe tot cuprinsul Ardealului, Banatului, Crișanei, Maramureșului, Bucovinei și în Capitala țării, n'au organizat și nici n'au condus greve cu caracter revoluționar, — comunist și ateist, — nu au luat parte la actele de sabotaj bine fixat la organele polițienești și judiciare, nu au avut legături de colaborare cu nici un fel de internațională; credem că suntem îndreptățiți a ne întreba, dacă procedeul aplicat față de conducătorii acestei seculare și românești mișcări, — *de a nu fi chemați să-și dea contribuția muncii, a priceperii, și a idealismului*, — de care suntem conduși, — în materie de legiferare, de organizare, de îndrumare și de ocrotire a elementului etnic românesc în viața economică a țării, — *este cel mai corect?*

Răspunsul îl lășăm la aprecierea cititorilor.

Noi însă susținem că Centrala Reuniunilor, ca reprezentantă legală a „Mișcării Reunioniste din Transilvania”, trebuie chemată la lucru: trebuie să fie încadrată în mecanismul aparatului de stat, trebuie să i se dea atribuțiuni și mijloace de realizare.

Centrala Reuniunilor trebuie să aibă dreptul la viață, și la afirmare românească în România Nouă!

Va înțelege oare Partidul Națiunei, ceia ce n'au înțeles partidele politice?

aceasta n'a putut avea loc, decât prin sânge împrumutat.

De aci concluzia: acești intruși nu pot cere astăzi recompense pentru întunecul și prăpădul pe care l-au adus cu ei, și nu pot pretinde să se substituie în drepturi și datorii celor pe cari i-au martirizat, i-au jefuit, și au căutat să-i distrugă și cari, cu toată acțiunea destructivă a năvălitorilor, au continuat să fie viu și să perpetueze, prin însăș prezența lor, focul sacru al culturii și tradițiilor europene.

Cu atât mai odioasă e mistificarea pe care o fac unii dintre ei, cei mai întunecați și mai hrăpăreți, când ne vorbesc de cultura lor superioară, în întregime furată dela autohtoni și dela vecini.

I. C. D.

CRONICI

Aniversarea de 40 de ani de domnie a Reg. Imp. Victor Emanuil al III-lea

Odată cu punerea sub tipar a acestei reviste, avem fericiți ocazie să încreștăm și noi aniversarea de 40 de ani de domnie a Regelui și Impăratului Victor Emanuel al treilea, întemeietorul Imperiului Italian. În coloanele acestei reviste am mai avut ocazia să susținem că serbările Italiene ar trebui să fie și serbările noastre. Ne-am referit la serbarea Nașterii Romei și am susținut că această serbare trebuie să fie deopotrivă și serbarea noastră națională, pentru că patrimoniul spiritual al Romei este în același timp și patrimoniul nostru și patrimoniul nostru trebuie să fie deopotrivă, patrimoniul Romei. Astăzi suntem fericiți de a constata că se evaporază stările artificiale, străine de inima și anima acestui popor, cari separau Roma de București, că avem în sfârșit libertatea de a ne manifesta toată dragostea și atașamentul nostru față de Roma Mamă și de bravul popor al Italiei soră, care trece prin momente atât de glorioase.

Cu ocazia acestei aniversări, o singură dorință avem să vedem Italia Fascistă reînființând imperiul, de neștearsă glorie, a strămoșilor, care să cuprindă toată suflarea latină și tot spațiul vital care se cuvine, din câmpiile Panonice din Carpații Nordici, din șesurile nordului Mării Negre și până în inima Africei de Sud și să contribuim și noi cu puterile și tenacitatea Dacică la făurirea acestui măreț destin.

Trăiască Regele Impărat, Trăiască Ducele, Trăiască Italia Imperială!

Sărbătorirea Națională a Eladei

Dintre toate țările balcanice, Grecia este aceia care alături de noi și de Albanezi, prezintă permanența, legitimitatea existenței și viitorul Peninsulei Balcanice.

Se cuvine să ne oprim și noi și să ne bucurăm, alături de locuitorii Eladei; cu ocazia serbării ei naționale de la 4 August 1940.

Se împlinește la această dată 5 ani de la întronarea organizării dinamice totalitare de sub conducerea Generalului Metaxas, organizare care a dat o înfățișare prosperă și plină de înălțătoare speranțe moștenitorilor anticei culturi

eline, de care ne-am împărtășit și noi în decursul diferitelor epoci ale existenței de 2000 de ani încoace.

Trăiască Grecia nouă, dinamică și totalitară!

Nichifor Crainic la Academia Română și la Propagandă

Tot între cele două numere de revistă, am avut ocazia de a constata justa răsplată a îndelungatei activități pe terenul cultural, religios național și patriotic, a dlui prof. univ. Nichifor Crainic. În lupta dintre elementul autohton sănătos, eșit din rărunchii neamului acestuia, și elementele de import exploatare și dizolvante cari s'au instalat la suprafață, distincția acordată lui Nichifor Crainic, constituie o victorie a românismului.

Dar nu numai această satisfacție ne-a fost dat să avem. El a fost chemat și la conducerea Ministerului care constituie nervul națiunii, la Ministerul de Propagandă. Acest fapt constituie o altă mare victorie a românismului, căci, pentru prima oară, nu s'a chemat la această mare misiune un om, o persoană, ci o activitate culturală, religioasă, națională și patriotică, care, prin ea însăși, garantează o misiune și o eră nouă în viața statului român. Propaganda e însăși anima neamului în plină erupțiune și nu poate fi făcută decât de aceia cari o polarizează și o poartă în sânge din moși strămoși.

Aniversarea de 20 de ani de arhipăstorie a P. S. S. a Mitropolitului Bălan al Ardealului

Pe plan intern, între cele două numere de revistă, am avut și aniversarea de 20 de ani de păstorie a I. P. S. S. Nicolae Metropolitul Ardealului. E în adevăr un eveniment care, în mijlocul vicisitudinilor de azi, trebuie relevat cu cea mai mare satisfacție. Răsunetul ce a avut rodnică activitate a I. P. S. S. Nicolae, proporțiile acestui ecou, se pot constata prin voluminosul volum omagial care i s'a închinat cu această ocaziune. Trebuie să accentuăm și noi că, dela moartea Mitropolitului, de neuitată amintire, Andrei Baron de Șaguna, nu a fost în scaunul Mitropolitan al Ardealului o activitate mai fericită și mai plină de roade ca aceea a I. P. S. S. Nicolae.

Ca o simbolizare a acestei rodnice activități, reproducem și noi următorul pasagiu din articolul omagial al păr. Stăniloae, intitulat „Dauăzeci de ani

de Arhipăstorie" din Telegraful Român Nr. 25—26 din 16 Iunie 1940:

„Nu fără o voie mai înaltă s'a nimerit ca instalarea I. P. Sf. Mitropolit Nicolae și deci și aniversarea acestei instalări să se producă în sărbătoarea care comemorează revărsarea darurilor Duhului Sfânt peste apostoli și peste primii oameni transformați în Biserică a lui Dumnezeu. Ziua aceasta începătoare de viață nouă de sus, de epocă nouă, ziua aceasta în care s'a pornit marele vânt de înnoire a lumii și care e, nu numai plină de o lumină deosebită, ci și de o mișcare, de o înfiorare, de o cutremurare a renașterii tuturor, s'a potrivit să fie în anul Domnului 1920 și o zi începătoare de viață nouă pentru sufletul românesc din Mitropolia Ardealului”.

Cărți

Primum la redacție broșura dlui prof. Simion Mehedinți: „**Omul de Stat — Considerațiuni Geografice și Etnografice**”. Valoarea lucrărilor distinsului nostru profesor, Simion Mehedinți, este arhicunoscută, pentru ca să mai insistăm asupra importanței educative a broșurei de față. Reproducem pentru actualitatea lor, din această broșură următoarele constatări substanțiale:

„De granițele naturale a îngrijit în mare parte natura. Să le vedem pe cele convenționale. Iată, avem în apropiere de Capitală, granița dintre Dunăre și golful Balciului. Aspectul ei cartografic, etnografic, economic, politic și militar vă este cunoscut.

Dar în fața acestei granițe se ridică o foarte gravă întrebare: Pentru ce un ministru român a respins propunerea Bulgarilor de a retrace populația bulgărească? Știind vecinii noștri că au venit acolo după 1877, ei voiau să plece după 1913, așa că acea graniță ar fi fost complet asanată. Într-o carte intitulată Take Ionescu, scrisă de un fost secretar al acestui ministru, isprava aceasta e însoțită de laude. Și noi, și urmașii noștri avem însă dreptul să întrebăm: Fost-a această opunere o acțiune de om de Stat, ori o cumplită greșală politică, economică, etnografică și militară?

Și, mai departe: cum au căutat de atunci încoace oamenii de Stat ai României să șteargă urmările „acelei greșeli”?

E dureros de mărturisit, dar adevărul e adevăr: după cum înainte de războiul mondial (afară de câțiva bărbați de felul lui Bălcescu) figuranții politici ai diferitelor partide n'au înțeles imensul preț al moștenirii romane și românești la țărmul mării, tot așa după războiul mondial s'a pierdut din vedere situația Dobrogei și nu ne-am dat seama că, în deosebi, tăierea canalului Cernavoda-Constanța ar fi schimbat odată, pentru totdeauna cursul istoriei Românilor în această regiune.

Solidarizând aci mari interese europene, scăpam de lăcomia nătângilor atât mari cât și mici, deschizând totdeauna în fațada noastră dinspre mare o

poartă potrivită cu nevoile unui Stat legat de Carpați și de Dunăre, cum e legată o plantă prin rădăcinile ei de pământ.

Un alt hotar convențional este cel dintre Dunăre și Maramureș. Judecând acest hotar ne întrebăm și, cu siguranță, se vor întreba și urmașii: Câtă populație românească a rămas în 1919 dincolo de hotarul apusean? Apoi, câtă populație streină, colonizată nu de mult în câmpia Tisei (în secolul al 18-lea și al 19-lea) a rămas dincoace de hotar, și pentru ce nu s'a făcut schimb, potrivit formulei aplicată atunci de Turci, Greci, Bulgari, și aplicată acuma, sub ochii noștri de Italieni și Germani în Alpi, de Germani și Ruși în provinciile Baltice? Când ministrul Pasici ceruse un hotar care da Serbiei numai un colț din Banat, în ce împrejurări acea graniță a fost ștearsă și înlocuită cu alta care lăsa peste 40 de sate românești dincolo de hotar?

Și cine este omul de Stat care a lăsat la Nord de Tisa atâtea străvechi sate românești, pe care Cehii nici nu se gândeau să le ocupe, dacă din partea Românilor ar fi făcut cineva măcar un pas pentru ocrotirea lor? Asupra cui trebuie să cadă rușinea unei astfel de nepăsări?

Vin apoi la rând granițele interne. Cei cari vor să fie socotiți oameni de Stat, ar trebui să răspundă măcar la aceste întrebări:

Ce măsuri au luat ei față de marea invazie alogenă din secolul al 19-lea, continuată și în secolul al 20-lea, ba încă, după întregirea hotarelor, mai întetită decât orișicând?

Dacă și-au dat seama că infiltrarea evreiască e pentru gloata poporului nostru evenimentul cel mai însemnat din epoca năvălirilor barbare până azi, în ce chip au organizat ei rezistența față de această calamitate istorică?”

—o—

I. I. Tatos: „**Rolul Federalelor de Cooperative din România în Valorificarea Produselor Agricole**”. Broșura cu această intitulare a apărut în „Biblioteca Economică” Tip. „Independența Economică”, 1940. Broșura este de mică proporție. Dar o relevăm pentru importanța ei și pentru folosul pe care poate să-l aducă tuturor acelor cari își dau seama că principiile sănătoase în materie de cooperatie trebuie să stea la baza întregii activități a acelor cari vor să pregătească armatele de ocupațiune ale comerțului, pentru integrala lui naționalizare. Autorul se ocupă în special de valorificarea produselor agricole. Ca o caracterizare reproducem următorul pasagiu:

„În aceeaș măsură socotim că mișcarea cooperativă agricolă trebuie să se organizeze pentru prelucrarea produselor primare și desfacerea pe piață a produsului finit. Cooperativele de lăptărie trebuie să aibă industrii pentru prelucrarea untului, brânzeturilor, etc. Cele vinicole, pentru vinificația în comun, cubare, fabricațiunea șampaniei, coniacurilor, spiritului, oțetului și zahărului de vin. Cooperativele pomicele să aibă fabrici pentru producția de compoturi, siropurilor, pastelor, marmeladelor. Cooperativele pescărești și cele de colectarea animalelor să aibă

abatorii, fabrici de conserve și extracte și așa mai departe. Organizația cooperăției daneze și franceze ar putea să servească de model.

Pentru unele din produsele de mare consum orășenesc, și am preciza: laptele și derivatele lui, cărnurile și derivatele lor, am vedea organizarea cooperativă pe baza unor creațiuni mixte, a regiilor de cooperative, din cooperativele de consum, orășenești, municipalizate, și cooperativele de colectare și producțiune agricolă, direct sau prin federalele lor, în care interesele polarizate ale producătorilor și consumatorilor s'ar echilibra prin colaborarea lor."

—o—

Dr. Octavian Buzea: „Clujul — 1919—1939”
D. Dr. Octavian Buzea ne-a înzestrat cu o carte de 272 p. cu o hartă și cu ilustrații în text și cu o execuție tehnică ireproșabilă. În ceea ce privește Clujul, lucrarea dlui Dr. Octavian Buzea este revelatoare, cu privire la geniul nostru organizator, la puterea de culturalizare și de expansiune a românismului. Populațiunea, trecutul și prezentul, instituțiunile de toate categoriile, se perindă înaintea noastră ca într'un caleidoscop. Este interesantă, pentru actualitatea ce prezintă, evoluția grupurilor etnice, prezentată de autor după date autentice. Populația Clujului moștenit era, în cifre rotunde, la incorporare de 60.000 locuitori, pentru ca să se cifreze astăzi la cifra de 115.000. Populația românească a crescut în interval, cu 182%, urcându-se dela 10.000 la 1910, la 42.000 în 1938 adică 41% din totalul populației, având față de celelalte grupuri etnice majoritatea relativă, ungurii cifrându-se la 40.000.

Ar fi de dorit ca, pentru toate centrele din Ardeal și din toate regiunile râvnite de vecini să se facă asemenea prezentări. Ar fi foarte elocvente și ar țintui pe loc pe mulți dintre aceia cari în mod nesăbuit aspiră la teritorii cari nu li se cuvin.

—o—

Reviste

„Chemarea Vremii”. Primit la Redacție un nou săptămânal: „Chemarea Vremii”, de sub direcția Dlui Ion Sân-Giorgiu, având ca șef redactor pe Dl D. I. Cucu. Îi spunem nou, pentru că reappare într'o nouă serie, „Chemarea Vremii” fiind însă un vechiu organ de luptă. Am primit până acum din această prețioasă publicație nr-le 5—8, apărute în intervalul dela 4 Iulie—25 Iulie 1940. Aceste numere ne aduc articolele de Dni Ion Sân-Giorgiu, G. A. Cuza, D. I. Cucu, G. Ch. Nicolescu, Ion Foti, Ladmiss Andreescu, Ștefan Tătărăscu, Mihail Manoilescu, Victor Dimitriu, Mihail Dragomirescu, Ștefan Ionescu, I. Tanșareanu, Dr. Oreste Anastasiu, etc. și reproduceri din autori străini. Cu o asemenea echipă de luptă, Dl Ion Sân-Giorgiu, a pornit din nou la luptă pe terenul afirmării culturale și naționale. Nivelul la care s'a pus „Chemarea Vremii” personalitatea cunoscută a dlui Ion Sân-Giorgiu și valoarea colaboratorilor, sunt garanții cari ne dau dreptul să sperăm într'o rodnică și lungă activitate,

cu atât mai mult cu cât genul în care apare umple un gol de mult simțit.

Reproducem cuvântul ei cu privire la Basarabia și Bucovina de Nord, publicat în nr. 5 :

„Basarabia și Bucovina de Nord au încetat de a face parte din unitatea politică și administrativă a Statului Român, dar pământul acesta, de isbeliște în atâtea rânduri, n'a încetat și nu va înceta niciodată de a fi pământ românesc. La imensele posesiuni ale U. R. S. S. adausul acestui pământ e prea neînsemnat ca să însemne un spor de putere, iar România păgubită materialmente azi, n'a pierdut nimic din prestigiul ei în armonia viitoarelor așezări ale Europei, slujind păcii, din care aceste așezări noi vor lua ființă Din potrivă”.

Noi, dela „România Eroică”, salutăm cu toată căldura reapariția „Chemării Vremii” și-i urăm din inimă prosperitate și viață lungă.

—o—

„Sfarmă Piatră”. În ultimul nr. care ne-a parvenit, nr. 32 din 28 Iulie, sub iscălitura dlui Gligore Popa, se ocupă de personalitatea dlui Nichifor Crainic, cu ocazia numirii sale ca Ministru al Propagandei, fapt care „a produs o largă și mișcătoare satisfacție în Țară” și „s'a lătit ca o vâlvătaie imensă și în străinătate. Articolul dlui Popa constituie o justă punere la punct. Am subliniat și noi însemnătatea evenimentului, căci suntem de aceeaș părere, „Nichifor Crainic n'a venit singur la cel mai înalt post de răspundere al ceasului de față, ci însoțit de țara cea bună, curată și anonimă”, după cum se exprimă dl Popa. În acelaș nr. dl Al. Gregorian, în editorial ne dă „Impresii din Italia sub Răsboi” conferință rostită la Radio de D-sa la București.

Reproducem din nr. 29 din 7 Iulie 1940 din cuvântul dlui Radu Gyr, cu privire la Basarabia și Bucovina.

„A vrut Dumnezeu să ne ceree și aprig ne-a încercat la această răspântie a vremurilor. Dar în mustrea și pedeapsa Lui, va fi stând nu atât semnul ispășirii tuturor greșelilor trecutului, cât, mai ales, semnul unei mari răscumpărări viitoare tocmai prin suferințele de azi. Dacă am fi fost, ca Neam, prea netrebnici și prea neîubitori de Dumnezeu, El nu ne-ar fi hărăzit suferința și crucificarea. Dăruindu-ne, acum, lacrimile și răstignirea, Cerul ne-a hotărât, de mai înainte, mântuirea și Învierea”.

—o—

„Revista Institutului Social Banat-Crișana” nr. 31—32, Mai—Iunie 1940, ne sosește cu următorul bogat și interesant sumar :

„ * * Restaurația și Banatul : Virgil Birou : Crucile de piatră din Ticvani. Elena Dr. Secoșan : Izvoade almalejane. M. Bucătura : Școala și educația poporului în Almaș. Prof. Ana Iepure : Epoca de bronz în Banat. Prof. Traian Mager : Cercetările în Ținutul Hălmașului. Dr. C. Groșorean : În țara Dacilor. Ion Stoia-Udrea : O ficțiune istorică”.

Urmează „Însemnări și recenzii”, tot atât de bogate și variate.

—o—

„**Neamul Românesc Pentru Popor**“, cu nr. 14—15 Iulie—1 Aug. 1940 ne aduce în editorial, art. dlui prof. N. Iorga, intitulat „Păcat de Munca Noastră!“ pe care îl reproducem în întregime pentru actualitatea lui și personalitatea autorului.

„*Printr'o nedreptate fără păreche i s'a luat țării noastre toată Moldova de peste Prut, unele sate bucovinene curat românești și s'a știrbit și un colț din județul Dorohoiu. La această sărăcie a noastră, cu atâta greutate întregită, s'a lăcomit Rusia cea nesfârșit de mare, întinsă până în adâncurile Asiei. Încă odată lăcomia celui dăruit cu toate s'a aruncat la puținul avut al celui care a primit un colț de pământ pe care l-a apărât, în trecut, cu unghiiile și cu dinții.*

E păcat de atâta lume românească din nou căzută pradă străinului dușman, Și e păcat și de munca noastră.

Căci aproape un șfert de veac ne-am trudit să dregem ce stricaseră alții, să ridicăm felul de viață al tuturor și să facem ca ai noștri, atâta timp desprețuiți și apăsați, să ajungă iar la o stare vrednică de oameni.

Dar orice dreptate învie și orice muncă și cere răsplata.

Și noi ni așteptăm, iarăși, ceasul, curând sau târziu“.

—o—

„**Notariatul Public**“, cu nr. 6 din 15 Iunie, în lupta pe care o duce pentru Notariatul Public, ne aduce „Câteva considerațiuni obiective „despre notariatul francez de dr. Caius Bardosy. Remarcăm, pentru juristi, Studiul de Drept Cambial Comparat, al dlui prof. Petre Poruțiu: Despre Gir.

—o—

„**Gazeta Cărții**“, cu nr. 1—2 din 15—30 Iunie 1940, intră în al 10-lea an de existență. Reproducem din cuvântul dlui prof. Munteanu Râmnic „Cu prilejul celei de a treia răpiri a Basarabiei și a mutilării Bucovinei, cuvintele de jale:

*„Să tragem clopotele-a moarte,
Căci azi e sfânta desgropare
A gloriei din vremi străbune
Din Prut și Nistru pân' la mare...*

sau din „**Odă Hotinului**“ a mult regretatului poet G. Săpunaru:

*Amară rușine căzu
Pe gloria-ți veche, Hotine,
In ceasul nedreptei răpiri,
Când jalea lăsându-ne-o nouă,
Străini cu suflet de sbiri
Tăiară Moldova în două...*

sau din „**Inchinare**“, versurile elevului nostru de-atunci azi talentatul scriitor și om de teatru, d-l Sandu Teleajen:

*Acum tu gemi, sub lanțuri ruginite
Pe trupul tău, de-un veac de 'ngenunchiare...
Despoții răd că te-au ținut în fiare,
Pe când la noi plâng suflete cernite...
Un neam întreg te plânge în frământare
Și 'năbușindu-și ura în suspine,
Incredințând țăriilor senine
Durerea lui — așteaptă răzbunare!*

—o—

„**Timpul**“ din 29 Iulie 1881, a publicat sub iscălitura lui Mihail Eminescu art. intitulat „Pătura Suprapusă“, din care reproducem câteva pasagii pentru a ne da de gândit:

„Dar în București și în orașele de pe marginea Dunării s'a ivit un element etnic cu totul nou și hibrid care ne-a furnizat generația actuală de guvernanți. Acestea sunt rămășițele haimanalelor de sub steagurile lui Pasvantoglu și Ypsilant și resturile numeroase ale cavalerilor de industrie din Fanar...”

*

„Fizic și intelectual stărpituri, neavând nici tradiții, nici patrie, nici naționalitate hotărâtă, le vedem punându-se la discreția străinilor, ba le vedem aliniindu-se în Moldova cu evreii, ca să paralizeze lupta de emancipare națională de acolo. Aprinși de o instinctivă ură contra tuturor elementelor istorice și autohtone ale acestei țări, le-am văzut introducând în toate ramurile legi străine, neadaptate nici intereselor, nici naturii ei...”

*

„Dar să nu disperăm.

Planta crește la noi. Ar trebui numai niște mâni vârtoase mocănești cari să știe s'o întrebuințeze. Apară ele în Moldova, apară peste Olt ca'n vremea lui Tudor, nația le-ar primi așternându-le flori și covoare pe drumuri, precum i le așternea lui Mateiu Basarab la intrarea în Târgoviște”.

*

„Domnia fanariotă și scurgerea sistematică de stărpituri și faliti în șesul Țării românești a ținut 121 ani. Abia la 1921 avem perspectiva că, prin o lungă reacțiune a spiritului național și a puterii de asimilațiune a solului și a rasei, vom fi exterminat până și urmele acelei domnii odioase...”

*

„Totul trebuie smuls din mâna acestor oameni c'o înăscută incapacitate de a pricepe adevărul și lipsiți de posibilitatea patriotismului: totul trebuie dăcizat oarecum de acuma înainte”.

*

„Avem de-o parte rassa română, cu trecutul ei, identică în toate țările pe cari le locuște, popor cinstit, inimos, capabil de adevăr și de patriotism.

Avem apoi de asupra acestui popor o pătură superpusă, un fel de sediment de pungași și de cocote, răsărită de amestecul scursăturilor orientale și occidentale, incapabilă de adevăr și de patriotism, rassa Caradalelor, pe care Moldovenii din eroare o numesc Munteni”.

—o—

„**Apostolul**“ nr. 5—6, Mai—Iunie 1940, alături de un bogat material, ne aduce interesantul art. al dlui Fulger Dan, „Idoli de Piatră”.

—o—

„**Credința**“, revista religioasă culturală a Mitropoliei Bucovinei, nr. 12 din 15 Iunie 1940, este ultimul care ne-a parvenit. Am dori ca această voce competentă a spiritualității Mitropoliei Bucovinei să nu sufere în urma catastrofei din Bucovina, grădina Moldovei.

—o—

Spicuiuri din presa de provincie

„Gazeta Transilvaniei“, sub iscălitura Dlui V. Țescu și sub titlul „Privigherea Romei“, în editorial scrie:

„Nu cu răceală, nu cu vitregie trebuie deci tratat poporul român de Roma. Aceasta, nu numai din considerente sentimentale, ci pentru interese de cea mai mare importanță, politice, economice, culturale, morale și sociale are datoria să stea mereu de veghe, să privegheze ca poporul român, ca țara românească să rămână intactă, puternică și mereu gata de a colabora împreună pentru menținerea stăpânirii române pe aceste meleaguri“.

—o—

„Tribuna Basarabiei“, dela Chișinău, nu ne-a venit din Ianuarie 1940. Pentru noi s'a stins cu anul 16 nr. 265—266. Nu știu dacă harnicul său redactor responsabil, dl. Vasile Ch. Brăiescu, va mai putea să-i dea ființă, în afara granițelor Basarabiei noastre scumpe. Noi am dori să o vedem continuând lupta, până la reintegrarea în drepturile noastre sfinte. Pentru cei 16 ani de muncă și afirmare românească în provincia de peste Prut, noi transmitem „Tribunei Basarabiei“ prinosul recunoștinței și al omagiilor noastre. Sperăm să nu fie cele din urmă.

—o—

„Credință și Avânt“ anul al II-lea nr. 9—10 din Iulie 1940 dela Deva, ne sosește pentru prima oară. Reproducem cuvântul plin de inimă al Dlui Marcu Doru, dat în editorial, cu privire la Basarabia și Bucovina:

„O stâncă a înfipt Traian aici. O stâncă pentru veci.

Dar asupra ei multe furtuni s'au abatut. Fulgerele au încercat-o și apele au înecat-o în parte. Dar stânca, stâncă a rămas.

Au răsărit zorii unei zile depline.

Dar abia a strălucit soarele ei 20 de ani, nori noi s'au îngrămădit, și s'a ascuns o parte din soarele plinătății pământului nostru.

Trup din trupul nostru s'a frânt“.

—o—

„Tară Nouă“ în nr. 60 dela 7 Iulie, în editorial spune:

„Pentru redobândirea celor pierdute va trebui să purcedem deci la muncă aspră. Și o vom face, pentru că de acum înainte nici un român nu va putea în veci uita imaginea României Mari! România Mare a fost o realizare a poporului și a fost hărăzită lui. Așezămintele pot dispărea, cetăți se pot ruina — poporul însă rămâne. Din alcătuirile omeniești este singurul element permanent. Românismul se sprijină pe popor, de aceea el nu va dispărea de nicăieri unde există seminție românească. El va aminti unirea de 22 ani și în ținuturile deslipite, sfidând tot ce însemnează așezare artificială și vremelnică“.

Iar în nr. 64 scrie:

„O țară nu se dă; ea poate fi numai luată. Această constatare ne aduce la singurele concluzii posibile. Noi le știm, le simțim și nu este necesar să le rostim. Simțirea și gândirea noastră credem că sunt ale neamului întreg; și așa fiind, peste ele nu se poate trece. Și să nu se treacă“.

—o—

„Nord-Vestul“ din Cluj nr. 77 din 4 Aug. 1940, ocupându-se de „România Eroică“ într'un articol mai lung, conchide:

„Ne facem o datorie de a atrage atenția publicului asupra acestei reviste și mai ales asupra remarcabilei personalități a directorului ei, Dl Ion Colfescu Delaturda.

Toate problemele de Stat își găsesc soluția în coloanele revistei, iar directivele politice, în marile conjecturi istorice prin cari trecem, apar aici atât de luminoși și convingători, încât putem afirma că nu există în publicistica românească un caz analog“.

—o—

În **„Năzuința“** din Bistrița nr. 88 din 4 Aug. 1940 citim în editorialul iscălit de Directorul ei, Dl. Ștefan Lupu, următoarele cuvinte, pe cari trebuie să le avem toți la inimă:

„A mai suferit astfel de netrebnici în slujbele țării, cari nu numai că nu muncesc, fără își bat joc de oamenii muncitori și cinstiți, înseamnă că nu ne dăm încă seama de asprimea vremilor ce le trăim și cari nu vor cruța pe niciun popor ce nu va fi știut să muncească și să se jertfească pentru viitorul patriei lui“.

—o—

„Drapelul Nostru“, organul mutilaților de război ne spune prin pana dlui Mihail Văgăunescu:

„Nici o forță vie a națiunii, nu este de nesocotit în vremuri grele, ca acele prin cari trecem“.

—o—

„Nădejdea“ din T. Severin. Reproducem finalul din inimosul editorial, intitulat: **„Curaj generația mea“** iscălit de dl Ion Stroe-Oancea:

„Mustrarea voastră și a celor opt sute de mii e o generatoare mângăere. E timpul reîmprospătării memoriei voastre, martirii și crucificații, cari ați dat iureș să salvați ai noștri frați de dincolo de Carpați, de dincolo de Prut și pân'la apa Ceremușului.

Nici când pământul țării nu l vom lăsa stăpânit în văzul și auzul nostru.

Și de o fi să murim vom dovedi urmașilor că n'am făcut decât să păstrăm ce ne-au lăsat părinții din părinți,

Curaj și încredere generația mea !

—o—

„Renașterea Târnavelor“ din Sighișoara apare în condițiuni din ce în ce mai bune. Reproducem din editorialul iscălit de dl Dr. Aurel Băciu, f. ministru, sub titlul „Ce trebuie să se știe“:

„Azi se aud glasuri de peste hotare, stridente și pline de ură dela aceia cari trăiesc și în prezent într'un regim politic și un sistem de drept feudal, anacronic și unic în lumea întreagă; dela acei cari acasă la ei nu vor să audă glasul propriului lor popor, care cere stăruitor drepturile de care alte popoare se bucură din timpuri pierdute în negura trecutului. Aceștia aruncă priviri pline de lăcomie înspre sfintele noastre granițe.

Astfel vreau să și continue traiul fără de griji din munca și truda slăntă a bietului popor. cerând ceeace n'a fost al lor, nu este și nu va fi nici odată, Cer Ardealul nostru scump, leagănul originii noastre de mai mulți milenari“.

Băile Cojocna

**Una din cele mai concentrate ape
sărate naturale reci ale Europei**



La o depărtare de 20 km dela Cluj. Băi de sare calde și reci, bazin, săli de odihnă, pachetaj, vapori de sare, strand, climat plăcut. Hotelul băilor renovat fundamental cu camere curate, înzestrate cu mobilier nou, aranjate cu tot confortul, lumină electrică, apeduct, postă, telegraf și telefon. — Gara la 4 km. Reducere pe C. F. R. — La orice tren automobilul băilor stă la dispoziție. — Curse regulate cu autobuzul băilor la Cluj.



**Muzică de Jazz și națională. — Serate
dansante și ceaiuri dansante după masă.**

Petrol Egger



oprește mătreața
și căderea
părului